

Kaina metams 15 lt., pusmečiui 8 lt., 1 mėn. 1 lt. 50
 Kareiviams per pusę pigiau. Užsieny metams 25 lt.
 Šis numeris 50 centų visiems.

Skelbimai: petito eilutė 40 c., prieš tekstą dvigubai.
 Adresas: Kaunas, Neprtklausomybės Aikštė.

6. (402). nr.

Kaunas, 1927. m. vasario m. 9. — 16. d.

.IX. metai.

V a s a r i o m. 16. d.

Lietuviai kaunasi su bolševikais Anykščių šilely.

Mūsų vadų mintys.

— Nori nepriklausomybės, — mokėk aukotis ir būk kantrus. Be iš-tvermės vergu liksi.

A. SMETONA,
Respublikos Prezidentas.

Ir tie pulkai, batalionai, dažnai blogai arba nepakankamai aprūpinti svarbiausiomis reikmenimis, vien degdami karšta Tėvynės meile ir sekdami mūsų senovės didvyrius, sulaikę didžiausią, galingą savo skaičiumi, priešų armiją, varo ją iš Lietuvos žemių, gina mūs žmones nuo nuoskaudų bei plėšimų.

Pulk. ltn. MERKYS,
Krašto Apsaugos Ministeris.

Tik drausmingas, gerai išmokytas, paruoštas ir nepolitikuojantis karys — bausis priešui, o susidurti su pastaruoju mes visada turime būti pasiruošę.

Gen. ŽUKAUSKAS,
Kariuomenės Vadas.

Be Vilniaus nėra ir nebus Lietuvos visiškos laisvės. Priemonės tautos laisvei pasiekti Jums jau senai yra žinomos: tai Jūsų, Vyrai, drausmė ir karingumas.

Pulk. DAUKANTAS,
Vyriausiojo Štabo Viršininkas.

1918. II. 16 — 1927. II. 16.

„Narsumas, pasiukavimas ir tvirtumas yra tautų nepriklausomybės pamatai“.
Jarngorstas

„Lietuvos taryba, kaip vienintelė lietuvių tautos atstovybė, remdamos pripažintą tautų apsisprendimo teisę ir lietuvių Vilniaus konferencijos nutarimų rugsėjo m. 18–23 d. 1917 metais, skelbia atstatanti nepriklausomą demokratinius pamatais sutvarkytą Lietuvos Valstybę su sostine Vilniuje ir tą valstybę atskirianti nuo visų valstybinių ryšių, kurie yra buvę su kitomis tautomis“, — tie žodžiai buvo paskelbti visam plačiam pasauliui 1918. m. vasario mėn. 16. d.

Nudžiugo lietuvių širdis, visi tapo broliais. Nebuvo jokių rietenų, nebuvo ginčų dėl vietų, nebuvo manyta apie savo gyvybę. Visi, kas ką brangiausio turėjo, nešė ir, gryna širdimi, aukavo vos pradėjusiam degti tėvynės aukurui. Atbudo senoji lietuvių dvasia. Vytis perskrido per nuvargintą Lietuvą ir vėl sužadino Lietuvos sūnus, kad kaip anais, senais laikais, žadindavo. Ir išgirdo tą Vyties šauksmą visi, ir jauni, ir seni, ir stijo petys gį petį, į bendrą kūrybos darbą. Buvo tai lyg išardytas skruzdėlynas, kuris mobilizavo visas savo darbo skruzdes, kad jos bendromis jėgomis vėl atstatytų tą, žiaurios rankos, suardytą jų gimtąjį lizdą.

Kaip visur ir visados, jaunimas pirmasai nešė savo jaunatvę ir aukavo ją Tėvynės gerovei. Atėjo vyžuoti, su klumpėmis, paprastomis, sulopytomis sėmėgomis jaunuoliai ir sakė: „mes savanoriai, mes noriai einame Tėvynę ginti, duokite mums ginklų, veskite į priešą, mes pasirūpėsime...“ Ir augo mūsų jaunuolių būriai, virte batalionais, pulkais, brigadomis ir divizijomis. Pagarsėjo jų narsieji žygiai; istorija įrašė jų vardus į pirmus naujai atgimusios Lietuvos lapus. Jie amžiais bus minimi ir garbinami, nes jie aukavo tą, kas žmogui yra brangiausia — savo gyvybę. Per jų kraują mes tapome ne tik popierinių savaimingų, bet pripažinti ir kitų valstybių. Spyrėsi išdidūs vokiečiai, statė pin-

kles klastingi laikai, melikavo bolševikai, bet mūsų jėgos priversti išsikraustė iš mūsų krašto, palikę mus ramiai dirbti mūsų atstatomąjį darbą.

Užmiršome vokiečius, išdilo šiek tiek ir bolševikų „darbeliai“, bet lenkų neužmiršime niekad — jie, klastingai su mumis susitaikę, iš pasalų, pagrobė mūsų senąjį Vilnių ir visą Vilnijos kraštą.

16. vasario šventė yra tai tautos pergalės šventė. Ji dar kartą visam pasauliui parodė, kad jėga nieko padaryti negalima, kol yra nors kibirkštėlė gaivinančios dvasios. Spaudė mus rusai, jie draudė mums melstis mūsų prigimtąja kalba, atiminėjo iš mūsų bažnyčias, norėjo išautinti mus, atėmė ir 40 metų kalėjimą uždarę laikė mūsų spaudą, trėmė mus į šaltojo Sibiro tyrlaukius, bet veitui! Lietuvių dvasia nebuvo mari, ji kuo žiauriau buvo spaudžiama, tuo labiau grūdinosi, stiprėjo ir gimdė dvasios milžinus, kurie tautą vedė į šviesesnę ateitį, kol įteikė į jos rankas atgimusią Nepriklausomybę.

Jau 9 metai, kaip Lietuva savaimingai tvarkosi. Daug išarta dirvonų. Sudeginti ir pelenais paversti miestai, kaimai, vienkiemiai — vėl išdygo; sužaliavo laukai, vėl nuaidėjo po plačius laukus lietuviška daina.

Prijungti prie Lietuvos, 600 metų buvę atskirti nuo mūsų, broliai - klaipėdiečiai. Vien senas mūsų Vilnius laikomas nelaisvėj, jis vargsta, skursta ir nuolat šaukia: „mano sūnus brangieji, ar jūs jau pamiršote savo seną, nuvargusį tėtį, kuris jus amžiais gaivino, kuris priespaudęs laikais jus mielai priimdavo į savo rūmus ir taikino visus, mokindamas dirbti bendrą atstatymo darbą“.

— „Girdime, brangusis tėve, o ypač tą skaudžiai atjaučiame mes, tavo narsioji kariuomenė, mes laukiame tik pirmos progos, kad galėtumėm Tave išvaduoti ir nuimti nuo Tavo išdžiūvusių senų rankų vergovės pančius. Tikėk mumis, mes amžinai su Tavim“.

Taigi, vasario 16. d. tesužadina mūsų norus dirbti, taikoj gyventi ir siekti bendrą tėvynės idealų.

Žinokime, kad ne žodžiais, bet darbais turime įrodyti, kad mums brangi yra mūsų Lietuvos Nepriklausomybė ir jos gerovė.

Tą įrodė mūsų pirmieji savanoriai ir jų aukos a. a. kareivis Eimutis, Lukšys, karininkai Juozapavičius, Sidaravičius, Tiška ir kiti. Jiems tebūnie amžina gar-

bė, gi mums noras juos sekti ir dirbti naudingą darbą tai Tėvynei, dėl kurios jie paguldė savo jaunas galvas. Jie giliai suprato, kad Tėvynė — tai tas stebuklingas žodis, kuris gali kiekvieną vyrą paversti kareiviu ir kiekvieną moterį kankine, todėl dėl jos noriai ir mirė.

Plk. lt. R. Burokas.

Galingosios Lietuvos senovės likučiai. Lietuvos Karaliaus Mindaugo pilies griuvėsiai Naugarduke (Minsko gub.).

Iškilmių maršas.

(16-tai vasario)

Gaudžia trimitai,
gatvės marguoja,
viena po kitai
minios dainuoja,
aidas nerimsta,
į dangų plaukia, aukštybėn stoja.

Mano sieloje
pasiilgimas šalies užgimsta,
mano sieloje
tėvynės dainos nuolat kartoja.

Ten toluoje
kareiviai joja,
veidai paraudę,
akys liepsnoja,
kardai, kaip saulė žiba rankoje.

Nors oras šaltas,
ar drėgnas rytas,
mūsų kareivis nieko neboja;
jei raitas joja —
jam iš po kojų
rūksta pakalnės, plyšta granitas,
jeigu jau žengia —
žemę suploja.

Už tolimųjų,
didžiųjų girių,
pietų šalyje
paraudęs dangus ašaroms lyja.
Jeigu tu vyras,
jeigu šiandieną tavo širdyje
lietuvio kraujas pradeda plakti,

jeigu veiduose gaisrai devyni tau ima degti,
trauk kalaviją
ir į Vilniją!

Aidėkit dainos
per bočių laukus —
kaip vėjai plaukit,
tėvynės dainos!
audras sukelkit, debesis skirkit
anuos atpirkit,
kurie pietuose šiandieną kenčia,
kurie iš vargo į laisvę šaukias.

Šiandieną saulė rausva pakilo,
šiandien su saule kaupias idėjos
ar tu girdėjai? —
tenai, už šilo
perkūnas dunda, nerimsta vėjai?

Vėliavos baltos, vėliavos šviesios
vyniojas plakas
danguj plezdena, su vėjais šnekas,
tai susilanksto, tai išsitiesia
vėliavos rausvos, vėliavos šviesios.

Nerimsta miestas šiandien nuo ryto.
Kaip tik prašvito,
Kaip tiktai saulė žemėn atėjo —
skamba alėjos,
akmenys skaldos.
Nesusivaldo
krūtinėj maldos,
veržias į viršų,
tarytum, liūtas baisus, įniršęs.

Mes nepamiršom —
 praūs smeguotos, neramos dienos,
 pakvips laukuose nupiautas šienas,
 jei ne šiandieną,
 tai gal už metų
 tenai nuskrisim visi, kaip vienas.

Pietiniai vėjai,
 šiandieną būrės aukštyn pakeltos,
 šiandien idėjos
 mūsų aidėja,
 tai kas, kad oras šiandieną šaltas,
 bet širdys dega, krūtinės kaista,
 liepsnoja jausmas dangun pakeltas.

Gaudžia trimitai,
 gatvės marguoja,
 veidai nušvitę —
 minia linguoja;
 prik mštos gatvės, pilnos alėjos,
 kerštas ir maldos nuolat didėja —
 širdis kerėja,
 dvasia stiprėja.

Skambėkit chorai,
 laukais aidėkit
 pietuos nuskriskit tėvynės oru;
 paskelbkit arui,
 kad mes rytoje laukan jį varom
 ir galą darom!

Kariaga.

Lietuvos nepriklausomybės devynerių metų sukaktuvės.

Praėjo jau devyneri metai nuo to laiko, kaip 1918. m. vasario mėn. 16. dieną mūsų sostinėje Vilniuje viešai buvo paskelbta Lietuvos nepriklausomybė.

Savo tėvynės nepriklausomybės sukaktuves minėdamas, kiekvienas lietuvis stengiasi bent tą dieną atitraukti savo dėmesį nuo kasdieninių rūpesčių, ir nors šiek tiek prisiminti visus tuos erškėčių kelius, kuriais teko lietuviams eiti į laisvą ir nepriklausomą gyvenimą.

Daug galima kalbėti apie praeities laikus, kurie į istoriją dažnai lietuvių buvo krauju rašyti.

Daug galima kalbėti ir apie drąsius mūsų karžygius, apie jų garbingus darbus, apie ilgas ir kruvinas mūsų kariuomenės kovas su įvairiais Lietuvos nepriklausomybės priešais. Galima prirašyti ištisas knygas apie pirmųjų karių savanorių pasiryžimą, drąsą, karštą tėvynės meilę. Galėtume pažymėti ir ištisą eilę žuvusių dėl tėvynės laisvės karių patriotų ir t. t. Tačiau šiandien apie tai nekalbėsime: istorikai bešališkiau įvertins visų mūsų galiūnų nuveiktus darbus, o laisvę, nepriklausomybę ir savo sostinę atgavusi Lietuva ir jos stipri kariuomenė bus geriausias paminklas visiems ant Tėvynės aukuro padėjusiems ne tik savo gabumus, jėgas, protą, darbus, bet net brangiausią žmogaus dovaną — gyvybę.

Kaip jau minėjau, šiandien norėtusi visas savo mintis nukrepti į praeitį. Tačiau šiais laikais visam pasauliui, taigi ir Lietuvai, o pirmon galvon, žinoma, mums kariams, tenka skaitytis su šių dienų žiauriu gyvenimu, todėl net savo Tėvynės nepriklausomybės sukaktuvių dieną mes neturime užmiršti, kas darosi pasaulyje.

Po didžiojo ir baisaus karo pasaulis yra ištroškęs taikos. Ne vienas mokslininkas, ne vienas politikas bei diplomatas stengiasi sutaukinti žmonės, pašalinti naujų karų priežastis, nors ilgesniam laikui duoti žmonėms atsidusti, pailsėti, suprasti taikos ir ramybės gėrumus ir daugiau jau tos taikos neardyti. Bet maža yra vilties, kad kada nors pasiseks visas naujų karų ir pavojų priežastys pašalinti.

Kodel taip yra? Todėl, kad taika prieinama tik geros valios žmonėms, t. y. tik tiems, kurie trokšta taikos; bet deja, ne visi žmonės yra geri, ir vis dar „homo homini lupus est“ (žmogus žmogui vilkas yra).

Tik pažūrėkime, kas pasaulyje darosi: daug kur dar iki šiol žvanga ginklai, barska neapykantos, pavydo, savimeilės retežiai, dar yra pasaulio vietų, kur ginkluojamos gausingos armijos neramybei ir netaikai plėsti. Štai kodel iki šiol dar nėra pasaulyje tiktos ramybės, nors jos visi šaukiasi.

Mums lietuviams, tiek vargų mačiusiems per karą, tiek daug iškentėjusiems nuo sunkių okupacijų, tiek triuso, darbo, prakaito, kraujo ir gyvybių paaukav-

siems savo numylėtai Tėvynės nepriklausomybei iškovoti ir jai apsaugoti, taip norėtusi nors per šias sukaktuves užmiršti visus vargus ir tikroje ramybėje nors kiek pailsėti. Bet deja, negalim ir to padaryti. Štai mūsų pietų kaimynas, tartum, norėdamas drumsti mūsų ramybę, ne tik nemano geruoju grąžinti mums mūsų sostinės, bet visą laiką ginkluojasi, šiaušiasi, nerimauja, bauriai stengiasi supiūdyti mūsų kaimynus su mumis, o nesenai net viešai šaukė:

„Za Niemen, za Bug!“ (už Nemuno, už Bugo)
 Bėt tuščios šios lenkų svajonės!

Veltui lenkų aras stengiasi laikyti mūsų Vilniaus krašto brolius atskirtus nuo mūsų; veltui jis stiprina dirbtinai sudarytos demarkacijos linijos apsaugą; veltui siunčia į „sieną“ K. O. P. (Korpus Ochrony Pogranicza) pasienio korpusus — sustiprintus ir nuo galvos iki kojų ginkluotus būrius; veltui, nes nei lenkų „placukos“ (sargybos), nei legionierių durtuvai, nei spygliuotų vielų tvoros negalės, nors ir šią Lietuvos nepriklausomybės sukaktuvių dieną, neleisti mums, nors mintimis būti kartu su mūsų pavergtais broliais, kartu su jais džiaugtis ir liūdėti, ir pagaliau kartu turėti vilties, kad anksčiau ar vėliau vergovės pančiai nuo mūsų brolių nukris, okupantai turės grįžti į savo Varšuvą, Gedimino kalne vėl suplėvėsuos lietuvių vėliava, ir tada per naują nepriklausomybės šventę jau būsime visi kartu ir galėsime džiaugtis bendru džiaugsmu.

Šiandien 1918. m. vasario mėn. 16. dieną minėdami, siunčiame savo broliams į Vilnių, nors paguodos žodžius, sakydami:

„Sveiki, Vilniečiai! Nenustokite vilties. Mes jūs neužmirštame; šiandien, nors jūsų dar ir nėra mūsų tarpe, bet vietos prie mūsų bendrojo stalo jums yra paliktos. Nenulūskime, kad šiandien dar siaučia žiauri beteisė prievarta. Tikėkime, kad visiems mums dar ateis teisybės dienos, kad skaisti teisybės žvaigždė dar užtekės ir mums, ir nuves mus į mūsų Tėvynės Betliejų — Vilnių.“

Lietuvos nepriklausomybės sukaktuves švėsdami, mes kariai dar neturime užmiršti savo aukšto pašaukimo tarnauti Tėvynei, turime drąsiai, tikrai kariškai žiūrėti į ateitį, neužmiršdami, kad nuo mūsų pačių geros valios, pasiryžimo, drąsos ir darbų pareina ir visos mūsų Tėvynės likimas.

Šiandien mes visi kartu su savo draugais, viršininiais, vadais, turime džiaugtis ir didžiulotis, kad esame verti dėvėti karišką uniformą, ir kad mums yra pavesta didžiausia, garbingiausia ir gražiausia pareiga — ginti Tėvybę.

Atsiminkime, kad Lietuvos karys turi būti drausmės, paklusnumo, drąsos ir dorovės pavyzdys.

Mūsų tarpe tedidėja draugiškumo, pasiryžimo ir meilės jausmai. Lai mūsų ginkluotos eilės sudaro vieną lietuvišką, brolišką kariuomenės šeimą. Pagaliau lai kiekvienas iš mūsų, ar dar bėtarnaudamas kariuomenėje, ar išėjęs iš jos į atsargą, visuomet būna ištikimas Tėvynės sūnus ir pavyzdingiausias mūsų Respublikos pilietis.

Jei dabar duosime sau garbės žodį, kad nuo šių sukaktuvių visuomet tokiais turėsime būti, tai iš anksto jau galėsime pasakyti, kad mūsų Lietuva nežus, kad

jos nepriklausomybę nuo visokių priešų mes apsaugosime, kad suskaldytas mūsų Tėvynės kūnas bus sujungtas į vieną didelę valstybę, kad mūsų sostinėje Vilniuje plėvėsuos trispalvė mūsų vėliava, ir kad tada lietuviai, švėsdami naujas mūsų Tėvynės nepriklausomybės sukaktuves, vieni kitiems rankas suspaudę, galės linksmiai sušukti:

Kaip gera gyventi Lietuvoje!
Tad, tegyvuoją Lietuva!

Kapitonas St. Raštikis.

I dešimtus nepriklausomybės metus įžengiant.

Lygiai prieš devynerius metus vasario 16. d. buvo sušaukti tuomet Valstybės Taryba paskelbė Lietuvos nepriklausomybę.

Bet ta nepriklausomybė buvo lyg poperinė, nieko nereiškianti. Nepriklausomybę paskelbus, mes nuo to paskelbimo dar nepasidarėme nepriklausomi, nes mūsų krašte šeimininkavo, kaip šeimininkavę, vokiečiai; jokios valdžios ar kitokios kokios jėgos savo rankose neturėjome, o pasaulis mus nė nemanė nepriklausomais pripažinti.

Tik dideliais vargais, pasiryžimu, aukodami savo gyvybes, liedami savo ir savo priešų kraują, iškovojo Lietuvai, savo numylėtajai tėvynei, nepriklausomybę.

Mums bekovojo, mūsų pilkoji žemelė priglaudė šimtus ir tūkstančius savo geriausių vaikelių — mūsų skausmingą jaunimo. Glaudė visus vienodai, nes visi jai buvo geri, visi lygūs, kurie tik dėl jos kovon stoji.

Dabar, po devynerių mūsų nepriklausomybės metų, minėdami anas mūsų sunkias kruvinaš kovas, paklauskime, kokį atlyginimą mūsų tauta, Lietuva gavo už visus anas vargus išvargtus, mūsų geriausių brolių kraują pralietą. Ar išsimokėjo tos mūsų aukos ir vargai?

Išsimokėjo!

Buvome paniekinti ir dvasia mūsų buvo pavergta; prieš svetimuosius, prieš įvairius atėjūnus, rusų činauninkus, o vėliau vokiečius grėbikus lenkėmės ir žeminomės. Ar mažai kas iš mūsų tėvų, vyresniųjų brolių prieš juos vergiškai šliaužėjo, nė nejausdamas, kaip žemina ir niekina savo žmogišką garbę.

Dabar nepriklausomi būdami, šito daryti mums jau nebetenka.

Jau žymiai ištiesėme savo sparnus ir vis labiau suprantame, kad žmogus pirmučiausia žmogumi turi būti ir garbę savo turi branginti ir ją nuo pažeminimų saugoti.

Tai toks jau yra mūsų tautai dvasios atlyginimas. Dabar žiūrėkime kitokios rūšies atlyginimų.

Iš karo vargų bekildami atstatėme daugybę senų ūkių ir tūkstančius sukūrėme naujų; taip pat visai ar nors iš dalies nemažai atstatėme savo miestų ir miestelių. Taigi čia žymiai praturtėjome.

Atmušėm savo pinigus ir tvirtai juos ligšiol išlaikėm. Tuo būdu sudarėm bendrą, judomąjį visos tautos turtą.

Pratęsėm naujus geležinkelius, plentus, vieškelius; įsigyvenom ir daug kitokio valstybinio ar šiaip bendrą visai tautai turtą.

Tūkstančiais įsteigėm liaudžiai pradžios mokyklų, ištisą šimtą įsteigėm įvairių kitokių mokyklų, o jų visų prišakų pastatėm, lyg kokią tautos dvasios pažybą, universitetą. Be mokyklų, be šviesos juk negi susilyginsime su kitomis šviesiomis, garbingai ir gražiai, socialiai gyvenančiomis tautomis!

— Įsisteigėm daugybę įvairių švietimo, kultūros draugijų, sąjungų. Be jų juk negi išmoksi gražiai, kultūriškai gyventi, priekin žengti.

Tačiau visų savo per tuos devynerius metus įgytą dvasios ir kitokių turtų čia nesuskaitysi. Čia pažymėjome tik kai kuriuos jų. Be nepriklausomybės būtume tokiais pat dvasios ir kūno ubagais ir pavargėliais buvę, kaip ir prieš karą esame buvę arba per karą buvome pasidarę.

Bet toli gražu ne viskas padaryta ir mūsų kelionės galas dar labai tolimas ir sunkus.

Dar daug reikia mums lavintis, šviestis, savo dvasioje tobulėti, kol pagaliau visiškai pakilsime iš dvasios tamsos, iš buvusios vergijos ir drąsiai ir garbingai atsisostisime šalia šviesių, kultūringų tautų.

Dar daug reikės dirbti, kol, pagaliau, galutinai visą kraštą iš karo griuvėsių atstatysime, kol sutvirtinsime savo ūkius, kol praturtėsime ir kitų vargų nusikra-

tysime.

Didelėmis pastangomis, ilgų metų darbu galime atsiekti to, kad ir pas mus Amerika atsiras, nes mūsų kraštas iš savo prigimties gana turtingas, tik kad jo turtai nuo mūsų, ne visai dar prašvitusių akių, lyg paslėpti.

Dar daug vargo ir darbo turėsime padėti, kol, pagaliau, galutinai sutvirtinsime savo nepriklausomybę, kol, pagaliau, nustosime dairytis į savo kaimynus, vis bijodami, kad kuris nors iš jų mūsų nepultų. To gi sutvirtinimo viršūnėje turės būti mūsų senoji sostinė Vilnius.

Ir kaip ligi šiam laikui siekėme ir pasiekėme nepriklausomybės ir kitų gerybių tik bendromis visos tautos jėgomis, taip ir toliau tuo pačiu keliu turime eiti, ir ar tai kareivinėse besilavindami ir kitus belavindami, ar šiaip savo pareigas eidami, tvirtai turime atminti, kad *nebuvo dar lietuvių ar kito kurto žmogaus, kuris neklaidingas būtų buvęs.*

Ir šiandien, vasario 16. dieną, švėsdami mūsų nepriklausomybės šventę, kas lietuvis, kam brangi mūsų tėvynė ir jos nepriklausomybė, turi tvirtai pasižadėti per šiuos naujus, jau dešimtus, nepriklausomybės metus daug dirbti savo ir kitų dvasios pakėlimui ir jos sutvirtinimui.

Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio
Vytauto antspauda.

Tik savo subrendimu, visos tautos jėgomis, apsišvietimu, išsilavinimu, dvasios tobulumu išlaikysime nepriklausomybę, atsieksime Vilnių, praturtėsime, pasidarysime tikrai garbinga ir laisvės verta tauta.

P. Ruseckas.

Be drausmės negali būti kariuomenės. Griežta drausmė yra įvesta viso pasaulio kariuomenėse.

Kariuomenės Vadas gen. S. Žukauskas.

Kareivio mintys Vasario 16. dieną.

Jau dešimtą kartą, visa Lietuvių tauta kartu su visais savo išeiviais kituose kraštuose (kaip Amerikoje, Anglijoje, Atrikoje ir kitur), mūsų kariuomenė ir bendrai, visas Lietuvos kraštas švenčia Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo dieną, tą istoriškąją 16 vasarį.

Toji Lietuvių tautos laisvės šventė visada yra kuo iškilmingiausiai švenčiama: visam Lietuvos krašte mūsų tautiečiai rengia džiaugsmingas iškilmes, reiškia savo džiaugsmą dėl, pagaliau, taip sunkiai iškovotosios ir jau kelis šimtmečius svajotosios Lietuvių tautos laisvės; visuomenės įvairiausios organizacijos, sąjungos, draugijos, jaunuomenės gausingosios organizacijos ir dargi jaunamečiai moksleiviai, — žodžiu sakant, visa milijoninė Lietuvos krašto visuomenė, visi, kas tik lietuviškai mąsto, niekuomet nepamiršta tą dieną ypatingai savo pagarbą ir kuo širdingiausia padėką pareikšti visiems žuvusiems dėl Lietuvos išvadavimo iš vergovės mūsų tautos sūnams, kurie visų mūsų tautiečių bendrai vadinami karžygiais.

Be galo gražus, kilnus ir malonus reiškinys! Jis aiškiausiai įrodo visam pasauliui, kad visi padorūs Lietuvos vaikai, kurių gyslose taurusis lietuviškas kraujas teka, vienodu įkarščiu, vienodu galinguoju jausmu karštai myli savo Tėvynę, savo gimtąjį kraštą, vienodai gerbia tautos laisvę bei nepriklausomybę ir vienodai trokšta savo tėvynei gerovės. Tokia visos tautos dvasios vienybė tautos likimą vado, sudaro kiečiausiąjį mūsų valstybės rūmo cementą, kuris aklinai jungia visas to rūmo sienų plytas (arba kitaip, atskirus tautos narius). Į tokį tvirtą kūną, į tokią pajėgą, be abejojimo, bet kada galės sudužti visos grobuoningų piktų mūsų kaimynų pastangos — kumštys, kad ir kažin kaip jos būtų šarvuotos! Aiškūs Lietuvos Nepriklausomybės priešai — lenkai, rusai ir anąsyk bermontininkais pasikrikštiję vokiečiai — kartą mūsų gyvenamam šimtmetyje jau gavo gerokai patirti tvirtą Lietuvių valią ir griežčiausią pasiryžimą gyventi laisvai, visai savarankiškai ir savaimingai tvarkytis — žodžiu, taip, kaip Lietuvos to nori ir jau senai trokšta, tačiau visiškai nereikšdamas jokių, gink Dieve, pretenzijų į bet kurį svetimą nelietuvišką kraštą arba net mažą žemių sklypą ir nesikišdamas į kitų valstybių tiek užsienių, tiek vidaus reikalus. Taikingiausios ir ramiausios tautos, kaip mes, neabejoju, visose pasaulio dalyse neatrasi. Tačiau, platusis pasauli! žinok, jog, nežiūrint į tai, Lietuviai niekuomet neišsižadės savo prigimtųjų teisių, visai teisingų ir teisėtų troškimų, kuriuos vienu balsu reiškia visos tautos valia! Lietuviai niekuomet nesvajotų, neplanuoja ir nerengs bet kurio žygio į kokį nors Lodzių, Smolenską arba Dancigą, betgi **niekuomet ir nieku būdu neišsižadės savo senosios sostinės Vilniaus ir lietuviškojo viso Vilnijos krašto!!!** Težino tai lenkai ir visas platusis pasaulis.

Šiuo atveju mums, kariams, ypatingai malonu ir svarbu pabrėžti dar tas, kad kasmet, ne tik vasario 16-tą dieną, bet bendrai per kiekvieną tautišką šventę ar šiaipjau kurią džiaugsmingą valandą mūsų visuomenė visada viešai pareiškia savo simpatijų, pagarbą, o kartu ir padėką savajai tautiškajai kariuomenėi. Mūsų visuomenė, bendrai sakant, visada parodo savo tikrąją meilę Lietuvos kariuomenėi. Tai nėra mums nau-

jiena. Mielai prisimename anuos laikus, 1918-1919-1920 metus, kada mūsų visai jaunučiai, ant greitųjų iš savanorių sudaryti, dar gerai „neišmuštravoti“ ir negausingi pulkai su didžiausiu džiaugsmu ir nepaprastai pakilusiu nuotaika žygiavo Lietuvos, tada dar „judriosios“, sienos link, narsiai kovėsi su visais priešais ir sėkmingai blaškė žymiai gausingesnius jų pulkus. Tuo tarpu fronto užpakalyje, krašto gilumoje organizavosi nauji pulkai — augo mūsų kariuomenė visų rūšių. Anais laikais, kuomet dar nesiliovė grėsti visokiausi pavojai mūsų Tėvynei, ką tik iškovotajai Nepriklausomybei, mūsų tautiečiai, iš nepaprasto džiaugsmo, stebėjosi ir pradžioje net savo akimis bijojo tikėti, net po kelis kartus skaitydami trumpus, bet labai džiuginančius Generalio Štabo pranešimus laikraščiuose apie sėkmingus jaunos Lietuvių kariuomenės žygius. Visuomenė tada siuntė visokiausių dovanų „fronto ereliams“, kaimo merginos mezgė pirštines ir antausius visai nepažįstamiems ir net niekuomet nematytiems kareiviams, siuntinėjo jiems bendrus laiškus, karščiausiai dėkodamos jiems už jų tokį didelį darbą, už pasiaukavimą tėvynei, už tą kilnią meilę savo gimtajam kraštui ir iškovotą jam laisvę, savarankiškumą. Daugelis kareivių ir dabar dar laiko tuos laiškus, pirštines ir antausius, kaip brangiausią dovaną ir atmintį iš Nepriklausomybės karų.

Suprantama, jog tokis gražus reiškinys kėlė kariuomenėje nepaprastą karžygių dvasią, stebėtiną narsumą — vienas kareivis atkakliai eidavo prieš 8-12 ginkluotų priešų! Tai yra istoriškai nepamirštami faktai — pagaliau, tātai aiškiausiai liudija pora tūkstančių tų garbingų narsybės ženklų — Vyties Kryžių, kuriais liko apdovanoti mūsų kariai!

Tai ir nenuostabu, kodėl, palyginti, visai jauna, tada dar menkai ginkluota ir karui beveik neparengta Lietuvių kariuomenė taip greit išvijo iš savo krašto plėšriuosius rusus, vokiečius ir lenkus ir tais savo žygiais nustebino pasaulį! Kur gi tas narsybės ir visiško pasiaukavimo šaltinis?

O gi toje stebuklingoje, galingoje meilėje Tėvynei! Tą meilę tuo labiau stiprina visos tautos dvasios ir troškimų vienybė. Kariuomenė yra tautos dalis. Jos budrumą tautos laisvės sargyboje ir narsumą didina bendras tautos patriotiškumo jausmas ir ypatingai tos tautiškosios visuomenės nuoširdi meilė ir pagarpa ginkluotajai tautos daliai. Todėl karys taip drąsiai, nežiūrėdamas jokių pavojų ir sunkenybių, eina net mirti už tą taip jį mylinčią tautą, — už savo tėvus, seseris, brolius, gimines ir visus savo tautiečius! Jis kovoja dėl jų visų, dėl viso gimtojo krašto, taigi ir dėl savo gerovės!

Kuomet tokis jausmas vienodai pasireiškia visuose tautos sūnūse (o jūk kiekvienas iš jų kiekvieną pavojaus valandą gali būti pašauktas prie ginklo!), tai tokia tauta, kad ir negausinga, o ypač tokios tautos kariuomenė visada stebuklus daro — savo laisvę nuo bet kokių priešų apgina, ir tauta savarankiškai savo vidaus gyvenimą tvarko. Tokios dvasios kariuomenės pavydi kitos tautos.

Mums tenka didžiulis ir džiaugtis, kad turime kaip tik tokią kariuomenę. Todėl mes visada galime vien tikrai savim pasitikėti.

Mus, karius, mūsų visuomenė gerbia ir myli dėl to, kad visada stovime ir budime Tėvynės Nepriklausomybės saugyboje. Visada turime budėti dėl to, kad vergovės pavojus visada netikėtai ir staigiai ištinke.

Antra vertus, tuo labiau turime būti visada pasirėngę ginklais žvangėti, nes nežinome, kada gausime senai laukiamąjį įsakymą savo sostinę ir Vilniją atsiimti. Per daug jau mes pasiilgome jo ir jis mūsų, per daug jau prisiklausėme pavergtųjų mūsų tautiečių skausmingojo šauksmo, be paliovos šaukiančio pagalbos, išvadavimo! Per daug giliai jaudina mus kasdieninės žinios iš anapus „demarkuvkos“ apie lenkų žvėriškumo darbus! Pagaliau, turi būti galas tam visam!

Vilnius buvo ir bus tikrai Lietuvos sostinė! Tai nėra kokis nors atskirų mūsų patriotų prasimanymas,

bet tai yra ne tikrai istoriškas faktas, bet teisėtas Lietuvos troškimas ir reikalavimas. Tai yra švenčiausioji Lietuvių teisė! Jos nepaneigia net joks doras svetimtautis.

Tuo tarpu stenkimės kuo geriau vispusiškai užsigrūdinti, išmokti visų kariavimo priemonių bei gudrybių ir linkėjime vienas kitam 1928 metų vasario 16-tą švęsti Vilniuje ir kitose Vilniaus krašto įgulse!!!

Kuo nuoširdesni bus tie mūsų tarpusavio linkėjimai, tuo daugiau galimų turėsime patys jį įvykdyti.

Jeigu visa tauta nepaliauna svajoti mūsų kariuomenės žygį į Vilnių, tai kiekvieno iš mūsų svajonė — pačiam dalyvauti tam garbingiausiajam istoriškam žygyje!

Vyr. leit. P. Jurgelevičius.

Viduramžių kario priesaika.

Buvo tai 11. šimtmečio gale. Karingi maurai įsiveržė Ispanijon. Lyg koks pašėlęs viesulas ėjo jie pirmyn, viską pakeliui plėsdami ir naikindami. Narsiai

— Bueno, maurai ruošiasi užpulti Tarifą. Kaipio narsiausią iš mano vadų, aš esu tave pasiūkęs ir aš noriu, kad tu prisiektum Dievui, kad kaip myli Ispani-

Jaunoji atgimusi Lietuva. Mūsų kariuomenė pirmomis Nepriklausomybės dienomis švenčia Vasario m. 16. d. Kaune, Rotušės Aikštėje. 1. Respublikos Prezidentas A. Smetona, 2. Vyriausias Karo Vadas gen. ltn. Liutikas ir 3. Generalio Šabo Viršininkas gen. ltn. Nastopka.

kovojo ispanai ir pagaliau juos nukariavo. Tuose dėl savo nepriklausomybės kovose buvo vienas labai mums kariams įsidėmėtinas įvykis, kurį aš ir noriu jums atpasakoti.

Jūrose viešpatavo ramybė ir tyla. Vanduo buvo panašus į veidrodį. Jame atspindėjo tyras, mėlynas dangus, kuris tartum jungė pietinius Ispanijos pakraščius su šiauriniu Afrikos krantu.

Karingsis ispanų komendantas Bueno stovėjo ant Tarifo sienų ir žiūrėjo į maurų palapines, kurios supo jo tvirtovės mūrus. Maurai vėl buvo persikėlę iš Afrikos, mėginti atkariauti Tarifos tvirtovę, kurią Ispanijos karalius buvo paėmęs. Jūros pakraščiais ir toli į vidų tęsėsi apgulusių priešų stovyklos. Bueno net nusišypsojo žiūrėdamas į tas priešų palapines. Ir bepig jam buvo juoktis! Juk priešai jau daug dienų veltui stengėsi iš jo atimti pilį, kuri vis dar tebestovėjo neužimta tarp gražiausių Ispanijos kraštų. Taip žiūrint į neramias maurų stovyklas, jam vėl prisiminė diena, kada karalius jį pas save pasiūkęs pasakė:

jos gražų kraštą, ir kaip myli Dievą, jog niekuomet neatidarysi tos tvirtovės vartų priešui; jog laikysi Tarifos pilį, iki josios sienos sugrius ant tavęs. Bueno, išduoti Tarifą maurams būtų taip pat, kaip išduoti Ispaniją.

— Mano valdove, ir karaliau, aš prisiekiu, jog aš niekuomet priešui neišduosiu tvirtovės. Drąsusis vadas tiesiai pažiūrėjo į karaliaus akis. Karalius dabar jau žinojo, jog Tarifa buvo patikimose rankose.

Šį rytą, kai Bueno mintys grįžo prie tos dienos, jis dėkojo Dievui už jam suteiktą drąsą ir stiprybę. Komendantas jau ruošėsi nulipti nuo sienų, kai vienas jo kardininkų visas nuo išgąscio išbales ir mosuodamas kažkokiu raštu greitai pribėgo prie jo.

— Ponas vade, aš atnešiu jums baisią žinią. Don Žuanas, karaliaus brolis, yra išdavikas. Jis šį rytą apleidė pilį, ir jau dabar yra maurų stovykloje. Tik pasikaitykite šį raštą. Jis buvo priištąs prie vilyčios, kuri buvo šiandien išauta tvirtovėn.

Bueno paėmęs laišką skaitė:

— „Buenui, mano brolio, karaliaus draugui. Sakau, jog diena atėjo. Tarifa turi pasiduoti. Tu išduosi ją man ir mano sąjungininkams, maurams, rytoj dvyliką valandą, arba — tavo mylimas sūnus, kurį aš pagrobiau iš tavo namų, ir kurį dabar turiu su savim, — turės mirti! Bueno, jei rytoj dvyliką valandą neatidarysi pilies vartų, mes nužudysim tavo vaiką prieš tvirtovės sienas“.

Tie žodžiai, lyg perkūnas trenkė į jį. Tarifa išduota!... Sūnus išplėštas... Bueno stovėjo, lyg sta-bo ištiktas. Tik jo kaktą buvo keistai sutraukta ir lūpos pasiryžimu sučiauptos. Jo akyse pasirodė ašaros. Juk jis taip mylėjo savo sūnų... Bet čia jis vėl atsiminė tą dieną, kada jis stovėjo prieš karalių ir pasakė: „Mano valdove, ir karaliau, aš prisiekiu niekuomet pilies neišduoti priešui!“

— Ne! Aš prisiekiu! Dievas ir Tėvynė dabar reikalauja aukos, ir greitai, perplėšęs popierį, numetė jį ant žemės. Dar kartą sugrįžo į tą vietą, iš kurios buvo galima geriausiai pamatyti maurų stovyklą. Keršto akimis jis pažvelgė į baltąsias priešo palapines. Jis tikėjosi kur nors pastebėti savo kūdikį. Bet veltui! Maurų stovyklose nieko nesimatė. Jis atsisuko ir nu-stebo, pamatęs iš tolo atbėgančią savo jauną žmoną. Ji visa uždususi ir garsiai verkdamas sukniubo ties vyro kojomis. Kiek atsipeikėjęs ji ėmė kruvinomis ašaromis raudodama pasakoti jam apie sūnaus pagrobimą.

Žmona maldaujančiai žiūrėjo jam į akis. Kai pasilenkė josios pakeltų, ji metėsi jam ant kaklo ir susuko:

— Tu neleisi jiems nužudyti mūsų vaiko! Juk tu negali, negali matyti manęs mirštančios iš skausmo!

Komendantas tylėjo. Jo veidas apsiniaukė; jis negalėjo kalbėti. Pilnu skausmo balsu jis atsakė:

— Aš esu prisiekęs būti ištikimas...!

Saulė iš lėto slinko aukštyn. Jau vidurdienis. Pietuose kilo ir putojosi jūros bangos. Tamsūs debesiai buvo bepradeda rodytis. Žemai prieš tvirtovės sienas buvo pastatytos didelės gairės. Ištišas valandas maurų kareiviai nešė didelius rąstus. Maurų stovykloje pasigirdo trimito balsas ir neužilgo ginkluoti vėjai apstoję gaires. Ant Tarifo sienų pamatė vienintelį asmenį, jie žinojo, jog tai narsus tvirtovės gynėjas Bueno. Žemiau jo, savo vietose, stovėjo kareiviai. Jie visi buvo tylūs, bet pasiryžę mirti. Staiga žmogus užsilipo ant pastovo, o paskui jį du maurų sargai nešė ant rankų surištą jauną vaikutį. Maurai džiaugsmingai sušuko. Pergalės balsai pakilo. Sugaudė priešų trimitai...

— Tenai stovėjo Don Žuanas, karaliaus brolis, išdavikas. Išdavikas, greitai, perpiovė peiliu vir-

ves, kuriomis buvo surištą vaiką, ir pastatė jį ant kojų. Vėl sugaudė trimitai. Viešpatavo mirties tyla...

Maurų akys godžiai žiūrėjo į narsų vadą, stovintį ant pilies sienų. Netrukus priešai pamatė ir kitą asmenį šalia jo. — Visuotinoje tyloje suskambėjo aiškus Don Žuano balsas, kurį galėjo lygiai gerai suprasti, kaip pilies gynėjai, taip ir jų priešai.

— Bueno, arba tuojau atidaryk pilies vartus, arba tavo sūnus tuojau mirs.

Jo mažas sūnus jį pamatęs ištiesė rankas ir šaukė jo pagalbos. Bueno nusigrėžė nuo to šturpaus vaizdo. Atsigrėžęs, negalėdamas žiūrėti į savo vaiką, — pamatė čia pat savo žmoną, kuri perpuolusi prieš jį ir paplū-dusi ašaromis šaukė:

— Neleisk, neleisk jiems užmušti savo sūnaus. Atidaryk vartus ir išgelbėk jį!

Bueno krūtinėje kifo baisi kova.

— Bueno! Greičiau — atidaryk vartus, arba tavo sūnus turės žūti! — dar aiškiau suskambėjo išdaviko balsas.

Bueno atsipeikėjo. Greitai atsiminė dieną, kada jis puvo išreiškęs savo ištikimybę karaliui. Meiliai atstum-damas savo žmoną, ir pakėlęs aukštyn savo ranką, žiūrėdamas šiaurės link, sušuko:

— Mano valdove, ir karaliau, aš prisiekiu niekuomet neišduoti priešui pilies!

Ir greitai ištraukęs savo durklą, jis smarkiai palei-do jį iš rankų. Jo ginklas skardžiai sužvangėjo, atsi-mušęs į pastovą prie pat Don Žuano kojų.. Ir čia draugai ir priešai išgirdo skambų, it plienas, Bueno balsą.

— Išdavike, jei nori imk mano paties durklą ir užmušk tą, kas man yra brangiausias pasaulyje. Bet aš niekuomet nebuvau ir nebūsiu išdavikas.

Taip rašo Ispanų kronika apie vadą el Bueno. Jis išsižadėjo to, kas jam buvo artimiausia, bet pasi-liko ištikimas savo pažadėjimams. Kokia didelė buvo to tėvo auka, koks pasišventimas!..

Ir mūsų istorija pilna panašių pavyzdžių, kaip iš senų laikų, taip ir kovų dėl dabartinės mūsų nepri-klausomybės.

Atminkime, kad kario viešai duotasis žodis Dievui ir Tėvynei, yra šventas. Jo sulaužyti lai niekas nedrįsta, nes bairus yra sulaužusiųjų priesaiką žmonių galas...

**Svarbiausios mūsų laisvės kliūtys nugalėtos, ta-
čiau galutinam tikslui, Tautos idealui įkūnyti, rei-
kalinga dar daug gilaus pasišventimo ir ištvermin-
go darbo.**

*A. Stulginskas,
Seimo pirmininkas.*

Kareivio daina.

Suplasnos ir suplaks
Sakals sparnuželiais, —
Ogi mes, ogi mes
Plieno karduželiais.
Sušlamės sukrutės
Ažuols šakužėlėms, —
Ir sugriaus, ir sugaus
Mirties patrankėlės.
Ir tekės iš erdvės
Srovės vandenėlių, —
Ogi mes, ogi mes
Švino kulipkėlių.
Nors pajuos ir dangus,
Ir saulė užtams, —

Žemėj tarp dūmų ugnies,
Karžygiai užgims.
Ir išdūks išpleškės
Priešai iš tėvynės, —
Nebekenks jų daugiau
Giesmės nuolatinės.
Pažiūrės iš erdvės
Laisvės sauluzėlė, —
Suplasnos pilyje
Vėliava trispalvė.
Apsidžiaugs tad žilasis
Sostas Gedimino,
Nes pajus tavyje
Karžygius gimimo.

Anydas.

Švintant...

(1918. m. vaizdėlis Rusuose).

Saltas sausio mėn. vėjas dūksta Caricino (Dono kazokų apygardoj, Saratovo gub.) gatvėmis, šurpu... Prabėga gatve ilgaplaukis kazokas, perkreipta kepure, tai prašvilpia ginkluotas raudongvardietis ar į apikaklę įtraukusi nosytę mergelė, ar kitas kuris rusas, ir viskas... O vėjas vis, be paliovos, dūksta.

— Vyrai, kur dabar trauksime? — paklausė užpakaly dviejų draugų eidamas jaunas lietuvis kareivis.

— Eikime stotin, gal ką išgirsime apie Tiflisą — atsiliepė pirmieji du, ir vėl visi trys tylom žingsniavo į geležinkelio stotį. Bet ir ten tas pats — nežinojimas.

Minėti trys rusų kariuomenės lietuviai kareiviai, likimo sulaukyti iki šiol jiems nežinomam Caricino mieste, važiavo iš tolimos Laporijų žemės į Kaukazą.

Bet kas ten juos traukė? Ten nėra nei jų giminių, nei pažįstamų; ten jiems viskas svetima. Ir kodėl jie negrįžta tėvynėn, pas savus?

Bet giliau pažinus gauni atsaką. Tėvynėn grįžti negalima. Tolimame žiemų užkampy, Laporijoje, kur tik per mėnesį paštas ateidavo, nutrūko jų santykiai su Rusų kraštuose išblaškytais tautiečiais. Nebegirdėjo ir apie iki šiol jų svajotus ir lauktus lietuvių tautiškus pulkus Rusuose, kur galėtų padėti pagrindą nepriklausomos Lietuvos būsimai kariuomenei. Išgirdo jie, kad laisvės ištroškusios, iki šiol taip pat rusų pavergtos Kaukazo tautelės, pradeda sukilti prieš savo engėjus, kad iškovotų sau laisvę ir nepriklausomybę. Ši idėja kaip tik bendra ir jiems, miniemiems lietuviams. Ir jie to paties siekia savajai Lietuvai. Bet kol dar nesigirdi raginančio kovon trimito balso vaduoti Lietuvą, visi trys nutarė kaip nors nuvažiuoti į Kaukazą, ir ten stoti į nepriklausomybės siekiančių tautelių naujai atgimstančias kariuomenes, padėti jiems numesti žiaurų svetimųjų jungą, o išgirdus Lietuvos šaksmą, grįžti į jos kariuomenės eiles.

Caricine turėjo kelioms savaitėms susilaikyti, nes į Kaukazą kelias buvo užkirstas: bolševikai kovėsi su kazokais ir kitais jiems nepasiduodančiais. Kaukaziečiai mušė rusų karius ir, nežiūrint žiemos, nurėdytus ir nuginkluotus išvydavo iš savo ribų. Reikėjo laukti, kol paaiskės padėtis.

Laikas bėgo. Vasaris baigė savo dienas. Kasdien žimios baisinės ten kautynės, čia mieste beveik kasdien laidoja nukautus raudongvardiečius, grūda į frontą vis naujas įėgas, šaukia savanorius, renka ir priverstinai, o ten toli toli tėvynėn, vokiečių okupuotoj, dar tamsu...

Vieną sekmadienį visi trys lietuviai kareiviai susimąstę sėdėjo komitete tremtiniams šelpti. Stai ga vienas metė akis į gulintį ant stalo laikraštį.

— Brrra, lietuviškas... o kas ten juodomis, stambiomis raidėmis parašyta? — pažadinęs kitus du giliai susimąščiusius draugus, puolė skaityti. Per visą puslapį tęsėsi stambus parašas: „Lietuvos Taryba Vilniuj paskelbė Lietuvą nepriklausoma valstybe.“

— Sudiev, Kaukazet! Jau švinta Lietuvos padangė. — mes ten reikalingi.. jos būsimai kariuomenei. Tyla. Visi trys, lyg m.rę, įbėdę akis į stambų parašą ir

nebenutraukdami nuo jo, lyg netikėdami teisingai įskaitę, lyg manydami, kad čia sapnas, jų svajonių šmėkla jiems vaidinas. Tik prabėgus valandėlei prabudo ir toliau skaitė laikraščio puslapius. Toliau vėl naujiena... „Į Smolenske organizuojama lietuvių tautišką batalioną gali stoti lietuviai kariai.“

— Pagaliau išsipildė mūsų svajonės! — tvojės Mikas rankomis per draugų pečius, linksmai sušuko, kad tie net krūptelėjo.

— Važiuojame greičiau į Smolenską! —

Ir ryt dieną jau nebeaptemusiais, bet nušvitusiais veidais Mikas, Baltrus ir Lauras ėjo pas miesto komendantą prašyti leidimo kariams keliauti geležinkeliu.

— Girdi, Mikai, bolševikų komendantas mums ne duos leidimo važiuoti į lietuvių batalioną, — paabejojo Baltrus.

— Ir kvailys koks! — drožė Mikas žodžiu, lyg kirviu. Su manim niekur ne žūsi, nebijok. Mokėsiu komendantą apsukti.

Ir iš tikrųjų. Pas komendantą pro duris lindė pirma Mikas, o kiti paskui. Mat, pasak Baltraus ir Lauro, Mikas suktas ir visur moka neužkluvęs išlįsti.

— Ko, norite? — pasitkęs viduasly komendantas paklausė jaunų, dar tik po 19 metų turinčių, lietuvių kareivių.

— Leidimo dovanai geležinkeliu važiuoti į Smolenską, — atsakė Mikas. Esame paleisti 3 mėnesiams atostogų, bet prabuvę vieną mėnesį vėl norime kariuomenėn grįžti.

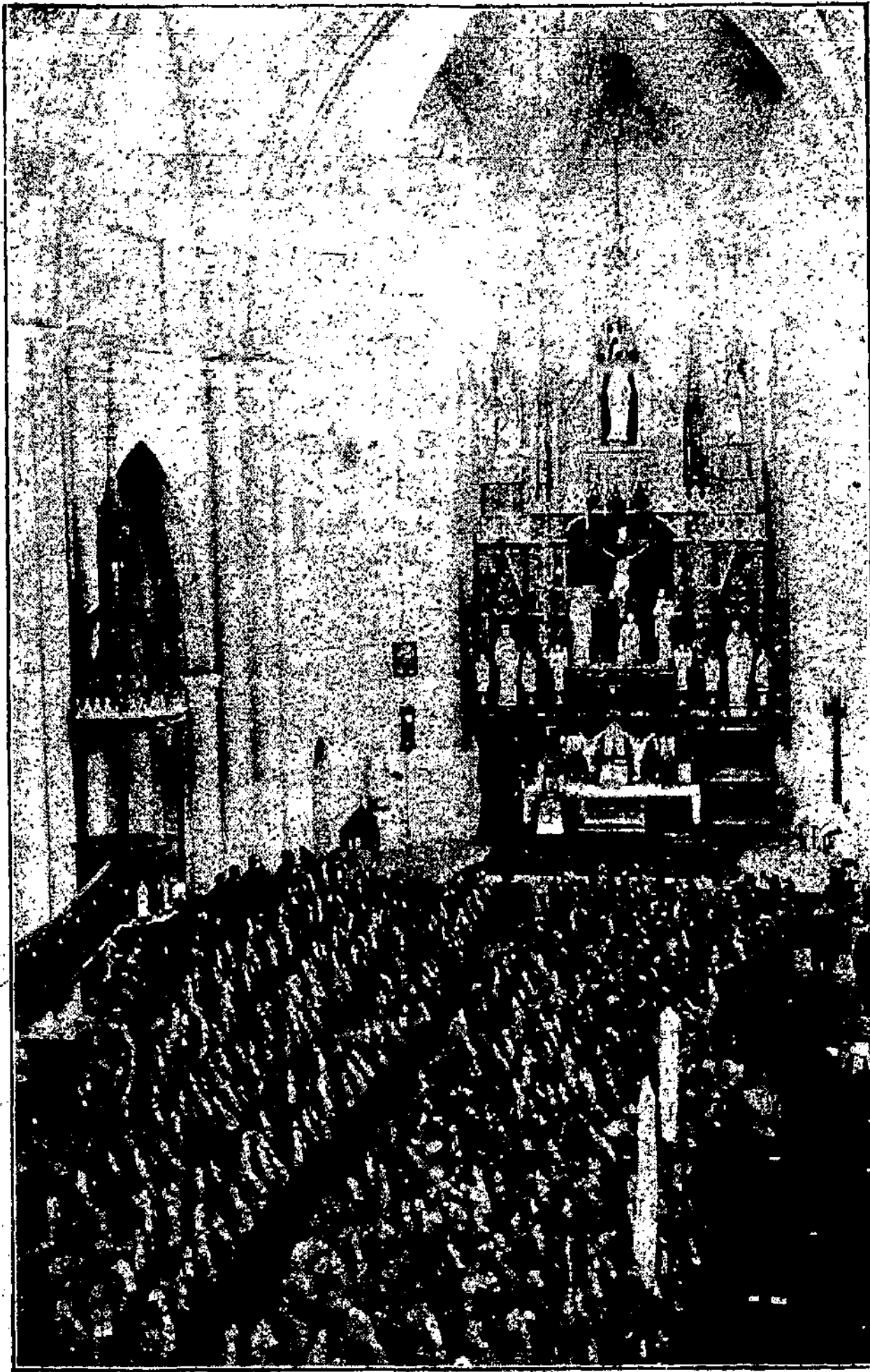
— Stokite čia, nes mums labai reikalingi kareiviai! — siūlė komendantas.

— Bet, kad čia lietuviškų dalių nėra, o Smolenske kaip tik tokie organizuojasi — kalbėjo Mikas.

Komendantas valandėlę pagalvojo; paskui paklausė:

— O kokie ten lietuvių batalionai organizuojasi? —

— Su vokiečiais kariauti, ir atnešti savo pavergtai tautai laisvę, lygybę ir brolybę, kurios čia išmokome, — drąsiai ir įtikinančiai atsovė Mikas.

Kareivių priesaika.

Kiekvienas savaip supratus: komendantas — kad tie jaunuoliai nori įnešti vokiečių pavergton Lietuvos raudonąją vėliavą, o patys jaunuoliai — savo krašto laisvę ir nepriklausomybę, buvo patenkinti. Ir nepamėluota, ir savo pasiekta Gavę leidimą linksmi traukė artyn savo tėvynės. Nors tą dieną Caricino gatvėse pardavinėjamas rusų laikraštis, rodos, „Sievero

Vostočnyj (?) Kraj“ skelbė žinias, kad pakeliuj į Smolenską, tarp Briansko ir Roslavlio, eina kautynės, bet su kuo — nepasakyta, bet jaunuolių ši žinia nebaidė.

— Kad ir per apkasus, ir kautynes, bet prasiveršime į savo batalionus. Tik pirmyn!.. nes jau švinta...

St. Butkus.

V a s a r i o 16.

Valstybėj, kaip ir šeimynoj, daug yra atmintinų ir ypatingo gerbimo dienų. Tačiau ir šeimynos gyvenime ne visas tas aimentinas dienas mes vienodai minime. Valstybė yra labai panaši didelei žmonių šeimynai. Ir valstybės gyvenime nevienodai mes minime ir švenčiame jos šventes.

Senovės padavimai ir Mozės įstatymai daug nurodė žmonijai denu, paskirtų išimtinai Dievybei garbinti. Iš žalos praeities ikusių raštų mes patiriame visą eilę švenčių, kurias žmonės minėdavo kaip didelių atsitikimų dienas.

Gal būt seniausia tokių švenčių būdavo pas graikus, jos vadinosi olimpdomis.

Buvo tai didžiausieji susirinkimai iš plačios, ir tais laikais galingos, Graikų imperijos.

Jaunuomenė susirinkus į olimpiadų šventes, rodydavo savo miklumą žardimuose (mūsiškaiariant sporte), muzikoje, moksle ir kitose gudrybėse.

Saukdavo olimpiadas visados vienu, nustatytu laiku, su dideliais laikotarpiais. Ilgainiui pas graikus ir laiką pradėjo skaityti olimpdomis.

Nuo Kristaus gimimo dienos pradėta laiką skaičiuoti nuo Jo gimimo dienos. Tiesa, žydai tebeturi savo senas šventes, ir metų skaičius pas juos atrodo daug didesnis.

Šių metų mūsų Nepriklausomybės šventė, einant žydų kalendorium, pripuola į 14-tą dieną mėnesio Oder, o metai pas žydus dabar 5687-ti. (Tarpaz).

Krikščionių laikai mums davė daugybę švenčių, kuriose minimi pirmieji Kristaus mokiniai, arba vėlesniųjų laikų šventieji.

Tuos kilnius žmones, prieš kuriuos lenkėsi pasaulis, vadiname šventais, o jiems pagerbti skirtos dienos — šventadieniais, arba tiesiog šventėmis.

Zinodami, iš kur atsirado pačios šventės pavadinimas, mes privalome priminti tuos laikus, ir tuos didelius savo Tėvynės žygdarbius.

Ir mūsų Tėvynė senoj gadynėj didele pagarba minėdavo tą dieną, kurią jos garbingi sūnūs parbloškė savo didžiausį priešą, Vokiečių ordiną, 1410. metais liepos mėn. 15. d.

Šią dieną dideliu džiaugsmu minėjo ne vieni lietuviai, bet ir visos kitos tautos, kurias vokiečių geležinė ranka buvo prislėgusi...

— Tarp skausmų — sopulių, be aušros ir vilties, kaip sako žilas Lietuvos dainius, praslinko Lietuvai penki amžiai...

Penkis šimtus aštuonis metus mes laukėme naujos aušros, kurios vardas **laisvė**... Ir sulaukėm šitos šventės saulėto ryto!

Išvydo „mūsų mėlynos akys, aptekėję kraujais“ savo mylimą šalį vėl laisvą.

Nesuteikė mums niekas šitos malonės dovanai, nedovanojo mums pavergtiems niekas laisvės — mes patys ją pirkome savo krauju.

Čia prisiminkim tikrai, kiek Lietuvos geriausių vaikų žuvo 1831. metais. Dar ir šiandieną sutinkame senelių iš 1861. — 1863. metų, kurie, kazokų kanopomis mindžiojami, šaukė: — „kad tu gude nesulauktum, nebūs, kaip tu nori!..“ Ir šitas pasižyusių žmonių šauksmas aidėte aidėjo nuo pat Tilžės iki giliųjų Sibiro pusynų!

Pasaulio karas jau buvo pradėjęs merdėti; milijonai žmonių gyvybių, už laisvę paaukotų; supuvęs Rusijos slobinas, nuodijo orą; Vokiečių kaizeris, matydamas ilgiau neviešpatausiąs, norėjo surišti lietuviams atsipalaidavusias rankas, bet jo pastangos nuėjo veltui.

1918. metais vasario 16. d. tapo mūsų antra tautos šventė. Po penkerių vergijos amžių mes vėl įveikėm vokiečius. Valstybės Taryba Vilniuje paskelbė Lietuvą esant nepriklausoma.

Daug kam tas, žinoma, nepatiko. Eilinio Eimučio auka tam pirmas įrodymas.

Rusai veržėsi per Alytaus tiltą, ir čia jiems kelią pastojų karininkas Juozapavičius...

Laisvės aidas ir ugningi vyčiai ir toliau lankė bakūzes ir rūmus.

Laisvais mumis paskelbė vasario 16. dieną, laisvi mokėsime ir mirti, kai ateis ta valanda, kada lemta mums bus atsistoti sargyboje prie Vyfauto Didžiojo karsto!

Daktaras M.

Sudrauskime Lietuvos duobkasius.

Devynerias savo sunkiai iškovotas nepriklausomybės sukaktuves švėsdami, privalome ypatingai susirūpinti mūsų sunkia padetimi ir mūsų priešminkų pastangomis ir žygiais. Kaip senovėje, kada Lietuva buvo didelė ir galinga, taip ir dabar, vos atgavus mums nepriklausomybę, mūsų amžinieji priešai — lenkai nerimsta, visokiais būdais stengiasi mus pavergti ir mūsų nepriklausomybę visiškai vėl palaidoti. Neturime pamiršti, kad lenkai savo grobuoniškiems darbams ir juodiems tikslams siekti, turin nemaža prityrimo. Juk senovėje jiems yra pavykę sugriauti mūsų valstybę, mūsų bočius savo vergais paversti ir ilgą laiką stelbti bei naikinti lietuvių tautą. Tačiau lenkų „prošėpanams“ mūsų protėvius įveikti pavyko tik po kelių amžių atkaklios kovos, mat, lietuviai, laisvę pamilę, geruoju nenorėjo jos išsiduoti. Toji kova tęsėsi keletą šimtų metų: lietuviai narsiai

gynė savo nepriklausomybę ir savo tautiškumą, kartais žiauriai keršydami lenkams už jų pasikėsinimus ir skriaudas, nuiterėdavo net Varšuvos ir Krokuvos apylinkes. Lenkai, negalėdami mūsų protėvių įveikti atviroje kovoje, griebėsi klastos ir slapta pradėjo stiprinti savo įtaką Lietuvoje, palenkė savo pusėn dvarininkus — šleketes ir sulenkėjusią dvasiškiją.

Ypač po Liublino unijos (1569. m.), į kurią klasta ir prievarta lenkai įtraukė lietuvius, lenkų kalba smarkiai pradėjo platintis Lietuvoje ir 19. amžiaus pabaigoje lenkai trynė iš džiaugsmo rankas, kad „chlopai“ — lietuviai jų visiškai nusitelbti ir atsiduosią lenkų malonei. Tačiau tas judosiškas lenkų džiaugsmas buvo neilgam. Jau 19. amžiaus pabaigoje, galima sakyti, pačiu sunkiausiu momentu, atsiranda ir lietuvių tarpe pranašai: Basanavičius, Kudirka, Valančius ir kiti, kurie sujudo

lenkų ir rusų bendromis pajėgomis nuslopintą lietuvių tautą ir ragino ją atbusti, gelbėtis iš prazūties ir ginti savo teises.

Prasidėjo Lietuvos tautos atgimimas. Bet ir vėl daugiausia priešininkų lietuvių atgimimui atsirado lenkų tarpe. Lenkai pirmieji stoji kovon su nubudusia lietuvių tauta. Juk gerai atmename, kad toje kovoje, jau iš pirmųjų dienų, neapsieidavo be kraujo praliejimo: kai lietuviai pradėjo reikalauti savo kalbai teisių bažnyčioje, lenkai su lazdomis ir akmenimis pūldavo besimeldančius lietuvius. Lenkai, degdami neapykanta, dažnai lietuvius įskūsdavo rusų policijai. Taigi, gerai pažiūrėję į lietuvių tautos istoriją pamatysime, kad niekas tiek žalos ir skriaudų nėra lietuviams padaręs, kiek lenkai. Todėl mes ir turime pilną teisę lenkus vadinti mūsų „amžinuoju priešu“. Visą laiką kovoje prieš mūsų nepriklausomybę, lenkai apgaulės būdu, visam pasauliui protestuojant, užgrobė mūsų sostinę Vilnių, nes tikėjosi, kad be Vilniaus mes uždusime ir patys pasiduosime į jų nagus. Bet „prošepanai“ skaudžiai apsvylė ir jų Zeligovskis, gavęs pamoką ties Širvintais ir Giedraičiais, išsižadėjo savo grobuoniškų tikslų ir nebeišdrįso toliau veržtis į Lietuvą. Taigi, pagaliau, lenkai šiandien, kaip ir senovėje, įsitikino, kad ginklu Lietuvos pavergti daugiau nepasiseks. Įsitvirtinę užgrobtame Vilniuje, pradėjo kitų kelių ieškoti ir laukti patogesnės progos, kuria pasinaudodami, plėšikų papročiais, galėtų įsiveržti į Lietuvą ir galutinai nuterioti mūsų sodybas ir mus pačius pavergti.

Ištisus septynerius metus lenkai, lyg tie plėšrieji

vilkai, kalena dantimis, žiūrėdami į Lietuvą, ir laukia išplėtę kruvynuosisius nasrus mus praryti.

Ir šiandien, kada Lietuvos priešakyje atsistojo tikrieji Lietuvos sūnūs, visą laiką kovojusieji dėl Lietuvos laisvės ir be jokios atodairės ardž usieji lenkų tiesiamas Lietuvai žabangas, savo laiku aiškiai lenkams pareiškusieji, kad su apgavikais jokių reikalų, jokių kalbų lietuviai negali turėti ir, kurie visam pasauliui dar 1918. metais, lenkams griežčiausiai protestuojant, paskelbė Lietuvos laisvę, lenkai stojosi piestu, nes pajuto, kad Lietuvoje per tuos devynerius metus ne tik nesumažėjo, bet priešingai sustiprėjo atsparumo ir pasiry-

žimo dvasia ginti savo krašto nepriklausomybę. Todėl, šiandien, matydami mūsų pakilusį tautišką susipratimą ir sustiprėjimą viduje, nerimsta, ir neišdrįsdami mus pulti atviroje kovoje, eina senais pramintais klastos ir apgaulės keliais, pirmučiausia per savo tam tikrus apmokamus agentus stengiasi drumsti aprimusį mūsų gyvenimą, kad kilus suirutei Pilsudskis lengviau galėtų uždėti ant mūsų savo leteną. Tuo nepasitenkindami ieško prietelių Vokietijoje, Rusijoje, Latvijoje ir kitose valstybėse, siūlydami Lietuvą pasidalyti. Tačiau, deja, nelabai kas tepritaria tokiems begėdiškiems lenkų siūlimams. Šiandieną švėsdami savo Nepriklausomybės sukaktuves, privalome gerai įsidėmėti tas mūsų kaimynų pastangas ir visomis pajėgomis su dvigubu pasiryžimu rengtis jas atremti, kad laiku išėlusius grobikus ir užsispyrusius mūsų Nepriklausomybės duobkasių galėtumėm tinkamai sudrausti ir savo senąjį Vilnių atvaduoti.

Vyr. leit. *Urbelis*.

Geriausias mūsų boksinkininkas eilinis Juozas Vinča.
(žiūr. „Sporto kronika“).

K u o p o s š u o.

„E, jūs minkštaširdžiai, vaikėzai! Vos išsprukote iš motušės globos, tuoj jau nosis ir pakabinot. — Tarnyba sunki, tarnyba sunki... Na, žinoma, sunki, ką jau čia ir kalbėti!.. Kariuomenėje tarnauti, tai, brač, ne su piemenimis už tvartų akmenimis mėtytis, arba dirvonuose kalelę mušti. Čia, suprantama, visai kas kita“. Taip kalbėjo jau išuotas viršila — matyt pirmųjų kovų dalyvis, savo kuopos naujokus žaliroje Sešupės pakrantėje susisodinęs. „Bet ar dar žinote jūs, kas tai yra toji tarnyba? Marai, taip sau pavaikščioji, parėlioji skersai ir išilgai aikštės, tai jau ir tarnyba. O-o, palauk! Ne, vyruti, tarnauja tik tikras karys. Na, o kas tai yra karys? Pasakys man Kinka“. Kinka jau gan vikriai pašoko ir nors mikčiodamas, bet vis tik atrežė: — kiekvienas karys yra Lietuvos respublikos gynejas. Į kariuomenę įstodamas jis iškilmingai prisiekia bei pasižada Lietuvą ginti. — Taip, taip, pasižada Lietuvą ginti“, pakartojo kaip ir susimąstęs viršila, ir pro lūpų kampa tokį dūmų kamuolį paleido, kad priešai sėdinčiam ir dar neišmokusiam rūkyti naujokui Pomputui nosį sutraukė stačiai į guziką. — Na, o kaip

karys vertina karių draugiją? Naujokas Pempė! — tęsė nusispioves viršila. Pempė pašoko ir išpyškino: — „karys turi branginti karių draugiją; jis žodžiu ir darbu draugams padeda, juos gero moko, nuo blogo sulaiko, pavojuje, kautynėse gyvybės nesigailėdamas, juos gelbsti...“ Lai bus Dievui ant garbės, į pakalnę nudardės, su ratukais, su mažiukais, su švaja kumeliuke, — užbaigė viršila: — gyvybės nesigailėdamas gelbsti... Liežuviais malt jau visi išmokot, bet ar supratote jūs, kad mokėjimas ginti Lietuvą, — tai čia ir bus toji tarnyba. O dabar... na, ką čia ir kalbėti!.. Tik — sunku ir sunku... O kaip, sakysim, Respubliką gindamas arba draugą gelbėdamas tu priešą velniop varysi, kad pats vaikščioji, kaip supančiotas žasiukas, o pabėgėt, tai ir kilometro negali turi uždusti, kaip vėgėlė ir tik pašonės braukaisi? Taigi, stot, kaip priguli! Pilvą patrauk! Nėra reikalo jį į priešą, kai būgną rioglinti. O kaip po dvi tris dienas kovose kopūstų neužuosi, tai jisai ir susirangęs tau tokius marsus gros, kad tiktai laikykis. Žinau aš jį. O jeigu jau žengi, ženk, kaip priguli: tai žingsnis plačiau!.. Koja tvirčiau! Stok ant viso padol... Štai kaip!..“

Ir nuotaikos pagautas viršila, tur būt, ir pats to nepastebėdamas, taip vaizdžiai rikiuotės pratimus naujokams ėmė rodyti, kad tie viens paskui kitą sukilo nuo žemės ir jį sekdami, tartum kažin kokios paslaptingos rankos vedini, pradėjo iš pradžių nežymiai, palengvėle, o juo toliau, tuo narsiau, vietoje kojomis trypti ir rankomis mėtyti. Netrukus visa vyrų krūvelė virto vienu gyvu kūmu, kursai judėjo, siūbavo ir plakė žemę tvirtomis kojomis. „Tfu, čia su jumis!“.. susigriebė pailsęs viršila. „Sėskit, juk mes apie karių draugiškumą kalbėjom. O gal man pasakysi: — kam čia man tas draugiškumas, kad aš sau sėdžiu namie, kemšu blynus, ar ryju švilpikus, ir tik nuspiaut?.. Šitaip vyruti ir geras šuo nedaro: kieno kaulą graužia, tam jisai ir loja, o kad jau reikės šeiminkas ar kitas draugas ginti — žus, bet gelbės. Suo, broliučiai, nuvokia, kad yra draugai ir priešai, ir puikiai juos atskiria. Del to atsitinka, kad šuo ir kariuomenėje tarnauja, ir savuosius nelaimėje gelbsti, — visai kaip statutas reikalauja, ir ne blogiau negu tikras karys. Taigi, a-a... O, turėjom kadais ir mes kuopoje šunį!.. Tikras karžygys; gaila tik, kad bežadis sutvėrimas. E, ką čia šnekėti? Atsimeni, tai taip graudu pasidaro, kad nors širdį rauk iš krūtinės. Ir per viršilos veidą nuriedėjo ant krūtinės ir išnyko po Vyties kryžiumi stambi blizganti ašara. Naujokai akylai jį įsmeigė akis. — Tai norite, kad papasakočiau? — užklausė, tartum atspėdams jų mintis, viršila — „Prašom, prašom“, — atsakė susidomėje jauni kareiviai. Na, gerai, klausyk. 1919. m. prisišliejo prie mūsų kuopos didelis rudas šuo. Iš kur jį Dievas atsiuntė, ir aš nežinau. Matyti savanoriu į karuomenę atėjo. O kaip tik tais laikais mes kovėmės su įsiveržusiais į Lietuvą rusais. Varėm juos nuo Ukmergės Daugpilio link, ir maskoliai bėgo. Mūsų pulko vadas, drąsus, jaunas ir kaip aras smarkus karininkas, vis buvo ar vienos, ar kitos kuopos priešakyje. Suspėdavo jisai ir štabe darbą atlikti, ir kareivius padrausinti, nors savanoriams ir taip retai baimė į akis išdrįsdavo pažūrėti. Taigi, per dienas einam, kulkosvaizdžiai kaip garniai klegena, šautuvai it žirniais į sienas beria, taip tarška ir barška, o „Perkūno dėdukas“ (taip vadinome mes prie pulko priskirtą baterijos vadą), turėdamas iš visos tik dvi patrankas, taip plumpsi iš „keturių“ (tokios buvo komandos, kad priešą labiau įbauginus) kad net žemė stena. O mums nei gert, nei valgyt, tik vykis ir vykis. Išbadėjom, apkurom, apiplyšom. Ką čia jus dabar ir lyginti!.. Vieni pyragai. O tuomet, atsimenu, broliukai, suplyšę, vienose apatinėse, bent dvi savaiti išplūduriavome, bet nieko. Ateis valanda, tai vėl „valio“ ir „valio“. Gerai dar, kad jau daržai buvo paūgėję. Prisikemši, būdavo, gručkų ar morkų, ir tiek to, gerai. Tik pilvas šiek tiek išsipūčia, bet tai niekis: jis vis vien buvo kuklesnis, negu, kad dabar jūsų. Taip bežygiuojant pasiekėm pagaliaus B-us. Parakas, kaip sako, ir pas rusus ir pas mus išgaravo. Prisiėjo kveptelti. Na ir kveptelėjome!.. Užknarkėm taip, kad visos apylinkės drebėjo. Bet, žinoma, ilgai nemiegosi: atsiknarkiai, ir gana. Ir tuojaus kam tabakas rūpi, o kas šiaip slankiodavosi. Iš pradžių saviems kaimiečiams vieną kitą šposą iškrečia, o vėliau įsidrasinę ir priešą ima kibti. Štai, 5. kuopos trys pramuštgalviai austant iš kažin kur sugrįžę parsitempė sunkųjį kulkosvaidį ir dar du belaisviu. Paaiškėjo, kad jie rugiais prišliaužė prie pat priešo užtvaros ir ją granatomis ir šautuvų ugnimi apipylė; išsigandę rusai paliko kulkosvaidį ir spruko į mišką. Du sargybiniu pakelė rankas. Vyrai taip apsidirbę vietoje negaišojo. Arba vėl, žiūrėm apypietė kažkas pardumia: ant šyvio, o už pečių du šautuvai kačaruoja. Iš kur? kaip? Ogi mat, beuogaudams, miškelyje užėjo miegantį rusą. Pats knarkia alkūne akis užsidengęs, o arklys greta prie medžio prištas, šautuvas šalia gulėjo. Mūsų šis, patylomis,

už šautuvo, o paskui jau ir ant arkliot!.. Tiek jį rusas ir matė. Ir kad dar nors rikiuotės kareivis būtų, o tai paprastas kuopos sanitaras. Pavydas ir mane pradėjo imti. Nejaugi, manau sau, aš blogesnis už kitus. Ką nors turiu ir aš pagalios iškrešti. Bet ką? Ir rodos pats Dievas netrukus man padėjo. Vieną pavakarį pasišaukia mane kuopos vadas ir sako: „esi drąsus, bet ar išpildysi, kaip tikras karys, mano įsakymą?“ — „Įsakykit, tamsta vade“, atsakiau aš, nujausdamas, kad reikės atlikti jau kažką svarbesnio. — „Gerai, turėsi vienas išvykti į B-s, iširti kas ir kaip ten yra, ir man pranešt. Išvyksi dar šianakt!“ — „Klausau!“ Gavęs visus nurodymus ir leidimą grįžau kuopon kelionei pasiruošti. Apie 23. valandą išvykau. Buvo debesota ir tamsi naktis. Iš pradžių viskas sekėsi gerai. Praėjau nurodytomis vietomis, ir pagaliaus pasiekiau upelį. Lig šiol baimės nejaučiau. Tik išgirdus tylų upelio srovenimą, pasidarė kaip ir nejauku. Mat, anapus jo, čia jau ant kalnelio, B-i, o ten, tur būt, yra priešas. O ką, jeigu įlįsiu kaip į maišą? Malonių iš jų, žinoma, nesusilauksiu. Perbridau upelį, pasukau šiek tiek kairėn ir visai netikėtai atsidūriau prieš sodno tvorą. Apčiupomis suradau joje spragą, ir įlindau į sodną. Už krūmų pastebėjau žiburį. Tai buvo gryčios langelis. Kaip katinas prislinkau prie jo, apsidairęs ir pasiklauses pažūrėjau į vidų. Ant grindų ir ant suolo miegojo rusai, kiti rymojo. Supratau viską: tai buvo užtvora. Nutaręs dar daugiau žinių parinkti, atsargiai, pro grytelės galą išėjau į kiemą ir... plaukai atsistojo man ant galvos. Pamačiau priešais ateinantį žmogų. „Ko čia valkiojėsi, prakeiktasis?“ rūsčiai sumurmėjo jisai: „jau paskutinę kiaulę nori išvogti“ — „Tss“, nušnypščiau aš, supratęs, kad tai namų savininkas, o ne kareivis: „jei lietuvys sakyk, kur kas stovi, ir kiek jų yra?“ Žmogelis, tur būt, manęs labiau nusigando, negu aš jo. Kaip pakirstas jisai pritūpė tvarto pasienyje, traukdamas ir mane už skverno žemyn. Netrukus abudu atsikvošėjom ir aš gavau daug žinių. Paspaudęs ūkininko ranką ir pažadėjęs jam, kad tuoj kaimą iš bolševikų atimsim, linksma širdimi grįžau pas savuosius. Bet, tur būt, per anksti nudžiugau. Vos priėjau upelį, kaip kažin kas suriko: „parol“, ir kaip iš žemės išlindo du rusai ir pastojo man kelią. Mečiau granatą, bet buvo jau vėlu. —Z—z—z—z bum! dar išgirdau aš. Visas spiečius spindinčių mūsų pasipylė man iš akių, kažkas per kūną nudūrė, nudiegė ir viskas prapuolė... Atsipeikėjau kažin kokioj landynėje. Tamsu ir šlapia; jaučiu, kad guliu ant žemės. Rankos surištos, o galva taip sopa, kad net akysė žalsta. Bet vis tik šiaip taip pasitaisiau ir pradėjau viską suprasti. Tie velniai mane sužeidė ir surišę įvertė į tuščią bulvių rūšį. Gražus dalykas. Rūsysis kaip rūsysis, žinoma, negilus, bet aš surišiotas, kaip skilandis, ir iš jo neišsirioginsiu. O čia kuopos vadas laukia, rūpi. Ką aš papasakosiu, ir štai tau: aš ne kuopoj, bet štu budelių naguose. Jie čia su manim šposų prikės... E, šimts pyptių! susimasčiau. Ir ne nepajutau, kaip keli žemių grumulėliai nukrito man ant veido, kaip kažin kas užkimšo savo kūnų rūšio angą ir pagalios tyliai nušoko žemyn čia, jau prie pat manęs. Alsavimo šilta srovelė palietė mano veidą. Atsimerkiu, žiūriu ir pats sau netikiu. Pora blizgančių akių įstrigo į mane. Štai tau — kalbi pats į save, kaip ir sapnuodamas — juk tai mūsų šuo? Taip, tai mūsų Tigris. Jisai visuose mūsųose dalyvavo su kuopa. Suaidės trimetas, ir jisai savo vietoje, niekad nepavėluos. Išeinant aš su juo atsiveikinau, paglostėm, o jisai dabar čia žiūri į mane ir nodgegtaito, tartum nori ką pasakyti. Jaučiu, kad šuo turi galvoje kažin kokią mintį. Gal tokia pat, kaip ir aš: reik iš čia išsikrapštyti. — Palukėk, sakau ir bandau rankas iškilpų išnarpliot, bet veltui. Suo suprato mano

norus. Atsargiai, kad manęs neužgautų, pradėjo jisai virves dantimis krimsti. Netrukus dešinioji ranka pasi-liuosavo. Skubiai nulupu savo mūdiro apikaklę ir įde-du šuniui į nasrus. Jis paėmė, bet kadangi, tai neėda-las, tai tik glamžo, varto dantyse ir nežino, ką su ta dovana daryti. — „Tigris“! sušnabždėjau, žiūrėdamas jam stačiai į akis: — nešk į kuopą, sukis vikriai! Na, marši..

Šuo karmo ausimis, ir staiga viską supratęs, atsar-giai lenda lauk iš rusio. Išlindęs leidžiasi bėgti, aš atsistojęs seku jį akimis. O nelaimel! Jį pastebėjo sar-gybinis ir mėgina užėti už akių. Bet šuo gudrus; suprato pavojų: jisai taip pradėda raišioti, kad žengiant,

net žemę nosim aria. Raišiodamas tiesiai traukia pro sargybinį. Sargybinis šautuvo buože smogia jam į pašonę, kad vargšas bent penkiasdešimt žingsnių nusi-rita į šalį. — Užmušėl — pamaniau. Bet staiga jisai pašoka ir stambiais šuoliais kažkur ding-ta. Praslinko be galo ilga valanda. Tik staiga girdžiu: „valio“! Šau-tuvų tarškėjimas, klegesys, keiksmas ir... Tigris vėl rūsyje pas mane. Jisai atvedė mūsiškius, kurie išvaikė rusus ir mane išvadavo iš nelaimės. Džiaugėmės abudu: jis mane išvadavęs, aš pas vadą grįždamas.

Taip mokėjo šuo pavojuje draugą gelbėti.

Plk. lt. *Butkevičius.*

Žiloji mūsų tautos praeitis.

Susipažinę su mūsų tautos praeitim, nuo jos is-torinių laikų pradžios, kada buvo susidariusi Lietuvos valstybė, mes dar nepažinsime visos mūsų tautos pra-eities. Prieš Lietuvos val-stybę jau ilgus amžius lie-tuvių tauta gyvavo pasau-lyje, kovojo dėl savo nepri-klausomo gyvenimo, kultū-rėjo ir taupė savo dvasios jėgas, kad vėliau būtų sukurta valstybė ir pradėtų naują is-torinį gyvenimą. Nors apie lietuvių tautos gyvenimą, priešistoriniais laikais, jokių rašto duomenų neturime, bet įvairių praeities paži-nimo mokslų pagalba mok-slininkai pažino ir tolimąją lietuvių tautos praeitį. Pa-pildyti mūsų istoriją čia pa-tiekiami kiek duomenų apie gyvenimą lietuvių tautos dar priešistoriškais laikais.

1. Kalp ir kada atsi-rado lietuvių tauta.

Lietuvių tautą sudaro tie žmonės, kurie turi bendrą kilmę, papročius, o svarbiau-sia bendrą kalbą, kuria jie skyriasi nuo kitų tautų. Blogi tie lietuviai, kurie pa-miršo savo tėvų kalbą ir namuose jau kalba svetimo-momis kalbomis. Apie to-kius tankiausiai ir kalbama, kad jie jau yra ištautėję, to-del ir naudos iš jų jau mums nėra.

Tuo būdu kalba yra svarbiausias pažymis tautinės priklausomybės. Aišku, kad tautos praeitis bei jos kul-tūriškas vystymasis ejo su kalbos vystymusi. Norėdami pažinti mūsų tautos tolimąją praeitį turime pažinti ir mūsų kalbos praeitį, nes iki susidarymo Lietuvos val-stybės, lietuviai jau kalbėjo savąja kalba. O tą tolimąją praeitį galime pažinti, pažinus geriau net šių dienų kalbą, nes joje yra likę daug įvairių laikų liekanų.

Lietuvių kalboje yra dvi tarmės: aukštaičių ir žemaičių. be to, gi kiekvienoj tarmėj yra dar kelios šnek-tos. Tačiau, nežiūrint tarmių ir šnektų skirtumų, visi lietuviai: aukštaičiai, žemaičiai, dzūkai, kapsai ir kiti, kalbėdami vienas kitą supranta ir yra vienos lietuvių tautos padermės. Kalbos suskilimas į šnektas ir į tar-mes yra visuomet vėlesniųjų laikų padarinis, kada vienoj bendroj kalboje ar dėl garsų ištarimo savybių ar dėl svetimųjų kalbų įtekmiės atsiranda pirmiau šnek-

tos, kurios vėliau virsta tarmėmis, o šios ilgainiui, dėl politiškių aplinkybių virsta į kalbą. Pastarosios pažymi naujas giminingastautas. Susitikę lietuvius su latviu nors ir sunkiai, bet vienas kitą su-pras. Tas rodo, kad lietuvių ir latvių kalbos yra gimi-ningos ir išsivystę iš vienos bendros lietuvių — latvių prokalbės. Lietuvių — latvių prokalbė ir visa eilė kitų giminingų mums tautų kal-bos, kaip antai: prūsų, kur-šių, žemgalių, sėlių ir kitos išsivystė iš vienos bendros prokalbės, kurią mokslinin-kai vadina „aisčių“ kalba.

Tyrinėdami kalbą mok-slininkai, įrodo, kad dar 3 šimt. prieš Kristų, „aiš-čių“ kalba jau buvo suski-lus į tarmes, iš kurių vė-liau ir susidarė kelių tautų kalbos. Bendra lietuvių — latvių prokalbė galutinai su-skilo tik 5.—8. šimt. Kris-tui gimus, o aukštaičių ir žemaičių tarmės lietuvių kal-boje atsirado tik 10. — 12. šimt.

Dabar mes jau matome, kad esam su mūsų tautos pra-eitimi peržengę mūsų istori-nio laiko pradžios 13. šimt-mečio ribą. Vienas kitas smalsuolis gal panorėtų ir toliau pažvelgti į praeitį ir paklaus, o iš kur gi atsirado lietuvių proseniai

„aisčiai“. Kad pažvelgtumėm dar toliau ir vėl reikia grįžti prie kalbos. Lygiai taip pat, kaip dabar susi-daro šnektos ir tarmės, taip gilioj senovėje iš daug senesnios kalbos susidarė pirmiau „aisčių“ šnektas, vė-liau tapusi tarme ir kalba, kuri dar vėliau pati irgi skilo šnektomis ir tarmėmis. Greta „aisčių“ kalbos iš vienos bendros prokalbės atsirado ir kuomet ne visų Eu-ropos gyventojų kalbos. Tos Europos tautų kalbų gi-miningumas jau yra labai tolimas ir sutikę lietuvius su rusu bei vokiečiu, nors ir nesupranta vienas kito kalbos, bet dar turi daug bendrų žodžių. Šių pir-mykščių Europos tautų, t. v. indoeuropiečių prokalbės skilimas naujomis kalbomis, įvyko labai seniai, kaip spėja mokslininkai apie 3000 metų Kristui negimus. Kas norėtų pažinti ir toliau mūsų tautos praeitį, paklaus, o iš kur ir kuomet atsirado indoeuropiečių

O Pilsudskis vis dar galanda dantis!

kalba. Nors mokslas dar ir nėra taręs savo galutiną žodžio, bet aišku, kad ir indoeuropiečių kalba atsirado iš daug senesnės kalbos, kurios pradžia yra mums nežinoma.

Majoras P. Tarasenko.

Ir Gedimino kalno pilies griuvėsiuose, per amžius amžiams amžinai, mūs vėlavai suplevėsuos.

Salys Semerys.

Mažutis karžygys.

Gražus ir tylus vasaros vakaras. Netoli nuo Vilniaus yra dvaras vardu „Bialy Orzel“. Kairėje dvaro pusėje buvo nemažas, gražus miškelis. Už miškelių buvo kaimas, kuriame tą dieną sustojo lietuvių kariuomenės žvalgų būrelis, maždaug 20 žmonių.

Dvaro ponas, sužinojęs apie mažą kareivių skaičių, nutarė juos, kada jie sumigs, tą pačią naktį, pulti ir išžudyti. Kad geriau prikaltėtų dvaro žmones prie tokio niekšiško darbo, jis jiems pažadėjo didelių dovanų. Buvo sutarta pulti dar tą pačią naktį.

Dvarininkas turėjo 14 metų sūnų, vardu Zigmas; buvo tai gražus ir išmintingas vaikas. Nots jo tėvas ir buvo, kaip jis pats sakėsi, lenkas, bet Zigmas buvo išaugęs lietuviu. Ne kartą, vėly vakarą, galvodavo jis apie Lietuvos karžygius, apie didžius ir drąsius jų žygius. Ir troško jis mirti Lietuvos karžygio mirtim.

Dabar rado jis gerą progą tėvynei patarnauti. Nieko nelaukdamas ėmėsi darbo. Jo miegamojo langas buvo prie pat dvaro sienos. Nubėgęs į kambarį jis atsidarė langą. Atsistojęs šoko nuo lango per sieną, ir ėmė šliaužti ravo krantu, kuris ėjo lig upelio. Jis gerai žinojo kelią į tą kaimelį, kuriame stovėjo kareiviai-gusarai. Ilgai bėgo, pavargo, sušilo. Jau netoli ir kaimelis — staiga...! stok! kas eina? — ir Zigmas pajuto šaltą ranką ant savo nuogo sprando. Jis nutirpo. Bet tai buvo gusarų sargybinis.

— Geras žmogau, — tarė Zigmas, nuvesk mane pas viršininką, aš turiu jam kai ką pasakyti...

— Kareivis, nieko daugiau neklausinėdamas, nuvedė vaiką į netoli esančią pirkia, kame buvo gusarų viršininkas, jaunas leitenantas. Jis jau buvo besnaudžiantis, kada kareivis įėjo su Zigmu.

Pone, tarė uždusęs Zigmas — pone... tamsta pasitrauk kur nors iš čia, nes ten, dvaro piktą žmonės... jie nori dar šią naktį jus pulti... Bėk iš čia su savo kareiviais, nes jūs neatsilaikysit prieš juos, jų daug, daug...

— Šimts velnių, — sukeikė leitenantas, netikėdamas savo ausimis... Tu sakai, kad jie nori pulti? Kas tu toks? Kas tau tai sakė?

— Aš esu dvarponio sūnus, aš pats girdėjau, kaip jie tarėsi šią naktį pulti. Bėk tamsta greičiau, — meldė Zigmas.

— Jonaiti, — kreipėsi leitenantas į stovintį kareivį, — eik ir pasakyk, kad visi ruošūs.

— Pone, ar aš galiu eiti namo, nes ten mano motina nerimauja dėl manęs, — paklausė Zigmas.

— Gali eiti! Ačiū tau, kilnus vaike, kad išgelbėjai gyvybę ne vieno iš mūsų. — Leitenantas paspaudė Zigmą ranką.

Zigmas išbėgo pro duris. Pribėgęs namus jis ėmė lipti per langą. Sugirgždėjo durys ir į kambarį įėjo tėvas. Vaikas pastyro vidury lango. Tėvas suraukė antakius.

— Kur, Zigmai, buvai? — rūsčiai paklausė tėvas. Zigmas niekuomet nemeluodavo savo tėvui.

— Aš buvau kaime ir pranešiau lietuviams, ką jūs manote jiems padaryti, — drąsiai tarė Zigmas.

— Tu buvai kaime, pas lietuvius, prakeiktas išdavike! Tu, tikro lenko sūnus, išdavei savo tėvą!

— Tėve, mes ne lenkai, mes lietuviai.

— Tylėk, daugiau nė žodžio! — nežmoniškai suriko tėvas, — tylėk, nes jei nenutiksi, tai aš tave užmušiu, supranti, užmušiu...

— Aš nebijau tėve, gali užmušti. Nieko man nėra lengvesnio, kaip mirti dėl Lietuvos...

— Tylėk! dar kartą suriko ir išsitraukė revolverį.

— Dar žodis — aš šausiu, nors tu ir mano sūnus...

— Šauk! — tarė Zigmas, atidengdamas nuogą krūtinę, — šauk! aš noriu drąsiai mirti, aš niekuomet neišsivadėsiu lietuviu esęs.

Tėvas nustebo tokia didele sūnaus drąsa, bet sulenkėjęs kraujas nugalejo, ir jis... šovė...

Zigmas, nė žodžio neištaręs, krito negyvas... Pasi-girdo antras šūvis, ir tėvas, sūnaus nužudytąs, pasviravęs krito netoli sūnaus. Tai buvo kulipka leista lietuvių kareivio už savo brolio nužudymą.

Lauke pasigirdo šūviai, riksmas ir ginklų čerškėjimas. Į Zigmo kambarį įbėgo keli gusarai. Krūvini jų kardai ir prakaituoti veidai rodė, kad jie turėjo čia pat kovą. Leitenantas, prišokęs prie gulincio Zigmo, ėmė tyrinėti jo pulsą, — bet Zigmas buvo jau nebegyvas.

Leitenantas nusiminė, paskui atsistojęs tarė kariams:

— Kariai, pagerbkime šį mažutį karžygį, kuris išgelbėjo mūsų gyvybę, kuris mirė dėl Lietuvos... Jis išsivadėjo savo tėvo, kuris, nesusivaldydamas, jį nušovė. „Amžiną atilsį mažajam karžygiui!“

Visi nusiėmė kepurės ir priklauptė pagerbti mažąjį didvyrį.

V. Sugzdinis.

Devyneri Lietuvos nepriklausomybės metai.

Šįmet sukanka devyneri metai, kai Lietuva pradėjo laisvą, savaimingą gyvenimą. Vasario mėn. 16. diena — tai diena, kurioje rinktieji Tautos sūnūs prieš devynėrius metus, susirinkę mūsų sostinėj Vilniuje, pasakė pasauliui: „gana vergaut — ir mes norim būti laisvi, nepriklausomi!“ Pasaulis nustebo, kad toki mažą tautą, išdrįso pasipriešinti pasaulio galiūnams ir pareikalauti sau laisvės.

Tačiau Lietuva, geriausių savo sūnų pastangomis, prarastąją laisvę atgavo. Pasaulis aiškiai pamatė, kad mes dar mokame laisvę mylėti ir už ją kovoti, daugiau gal, nekaip kiti.

Jeigu pažiūrėsime į mūsų visas valstybinio gyvenimo sritys, tai mes pamatysime didelę pažangą. Per

devynėrius metus lietuviai spėjo suorganizuoti tvirtą ir drausmingą kariuomenę, susiorganizavo didelės šaulių ir savanorių sąjungos ir daug kitų kultūriškų ir mokslinių draugijų. Krašto ūkis sparčiais žingsniais žengia pirmyn. Priteigta daug visokių mokyklų, nyksta beraščiai ir bemokšai. Karo nualintas kraštas baigia atstatyti. Steigiama visokios prekybos ir pramonės įstaigos, statomos fabrikos, tiesiami nauji geležinkeliai, plentai, telefonai ir t. t.

Per tą laiką atvaduotas ir prijungtas, šešius šimtmečius svetimiems vergavęs, Klaipėdos kraštas ir atidarytas išėjimas Lietuvai į jūras.

Visi žmonės, išskyrus priešvalstybiškai nusistačiusius, gali gyventi, dirbuotis ir šviestis niekieno nekliu-

domi. Visa tai rodo, kad Lietuva žengia pirmyn, kultūros ir laisvės keliu, kad Lietuva neapvytė Tėvynės sūnų, padėjusių savo galvas ir praliejusių savo kraują už jos laisvę.

Bet ar visa jau nuveikta? Ar galime, rankas sudėję, džiaugtis gausiais savo darbo vaisiais?

— Dar nei juo tolyn žengiame, juo didėja mūsų darbai ir uždaviniai.

Pažvelkime į Tėvynės krašto rytus!.. Milijonas mūsų brolių, vis dar vargsta ir dejuoja žiauraus grobuonies, lenkų aro, suspausti. Mūsų sostinė Vilnius, Lietuvos kultūros, dailės ir istoriškų liekanų židinys, dar prieš lenkų naguose.

Ten nerimsta bočių vėlės, ten mus laukia pavergtieji mūsų broliai.

Nelaukim iš lenkų, kad jie geruoju mums sostinę gražintų, nesitikėkim per daug stebūklų pagalbos. Tik, stoję kaip vienas petis į petį, per aukas ir pasišventimą atgausim Vilnių.

Tiesa, jėga prieš pusę, bet ir mažas kupstas didelį vežimą paverčia. Ir mes kovą laimėsime, jeigu eisim iš vieno.

Lietuva apsupta neramių kaimynų, kurie tik ir laukia progos mus užpulti. Kuo mes užtikrinami, kad vieną gražią dieną mūsų Tėvynė nevirš kovų lauku, kaip

tai buvo per pasaulinį karą? Visa tai mus verčia stropiai ir akylai būdėti Tėvynės krašto sargyboje ir būti pasiruošusiems kiekvienam pavojui.

Ir daug daug dar laukia Tėvynė iš savo sūnų.

Garbingų mūsų laisvės sukaktuvių proga palinkėkim mūsų Tėvynei, kad ji greit virstų gražia klestinčia žemės ūkio ir pramonės šalimi su senąja savo sostine Vilniumi, kad išnyktų joje barniai, kad visi jaustųsi tikrosios motinos vaikais, kad netrūktų jai žmonių, kurie vestų ją kilnumo takais.

O mes, stovėdami didžiųjų uždavinių prieganyje, neužmirškime vienos būtinos sąlygos, ji — Tautos vienybė. Visus lietuvius vienas tejungia idealas: Lietuva, jos ateitis, jos gerovė.

Vasario 16. diena tebūnie mums ne vienas džiaugsmo, bet ir pasiryžimo, didžio ir galingo pasiryžimo diena. Visi kaip vienas pasizadėkime, nežiūrėdami vien savo asmenišką labą, dirbti Tėvynės gerbaviui ir pavojaus valandą stoti į jos garbės ir gyvybės gynėjų eiles.

Tu, kareivi, budrusis Tėvynės sarge, pirmas būk Tautos šauklys į vienybės darbą, į didį žygį.

Jūs, pavergtieji mūsų broliai, nemeskit vilties, nenupulkit dvasia. Veikiai išmuš toji valanda, kai tvirtas lietuvio kalavijas išvys vylingą lenką iš tėvų sostinės.

V. Skirmuntas.

Telefotografija.

Paskutinis šių dienų telegrafo technikos stebūklas — tai telefotografija, arba siuntimas paveikslų, brėžinių, planų, išrašų raštų ir pan. tolimon telegrafu, dažniausiai radiotelegrafu. Bandymai perdavinėti telegrafu paveikslus buvo daromi jau labai senai, dar prieš 50 — 60 metų, bet tada gerų vaisių gauti nepavyko, nes visi įrankiai ir pabūklai buvo dar tiek netobuli ir neįtobūs, kad nesugebėdavo tiek tikslaus darbo atlikti, ir mokslas tais laikais dar daug ko nežinojo, kas šiandieną jau aišku.

Pernai vokiečių profesoriai Karolus ir Schröter padirbo naujos sistemos telefotografijos aparatus (taip vadinamieji karolografai), kurie yra tiek tobuli ir tikslūs, kad nėra beveik ko daugiau iš jų reikalauti. Perdavimas atliekamas labai greit ir tiksliai, taip kad net labai sudėtingi paveikslai (vaizdai, fotografijos), perduodami labai gerai ir tiksliai.

Čia patalpinti 2 paveikslėliai, perduoti radiotelefofografu (karolografu). 2 pav. — tai keleto užsienio svečių parašai, perduoti telefotografijai 1926. m. rugšėjo mėn. 10. d. Ir šiuos žodžius rašančiam tuomet leko būti perdavimo metu perduodančiojoje stotyje (Nauen'e, netoli Berlyno).

1 pav. matome Nauen'o radio stotį. Tai yra galingiausia radio stotis Vokietijoje ir viena galingiausių

pasaulyje. Nauen'o stotyje buvo atlikti visi paskutiniai telefotografijos tyrinėjimai ir bandymai.

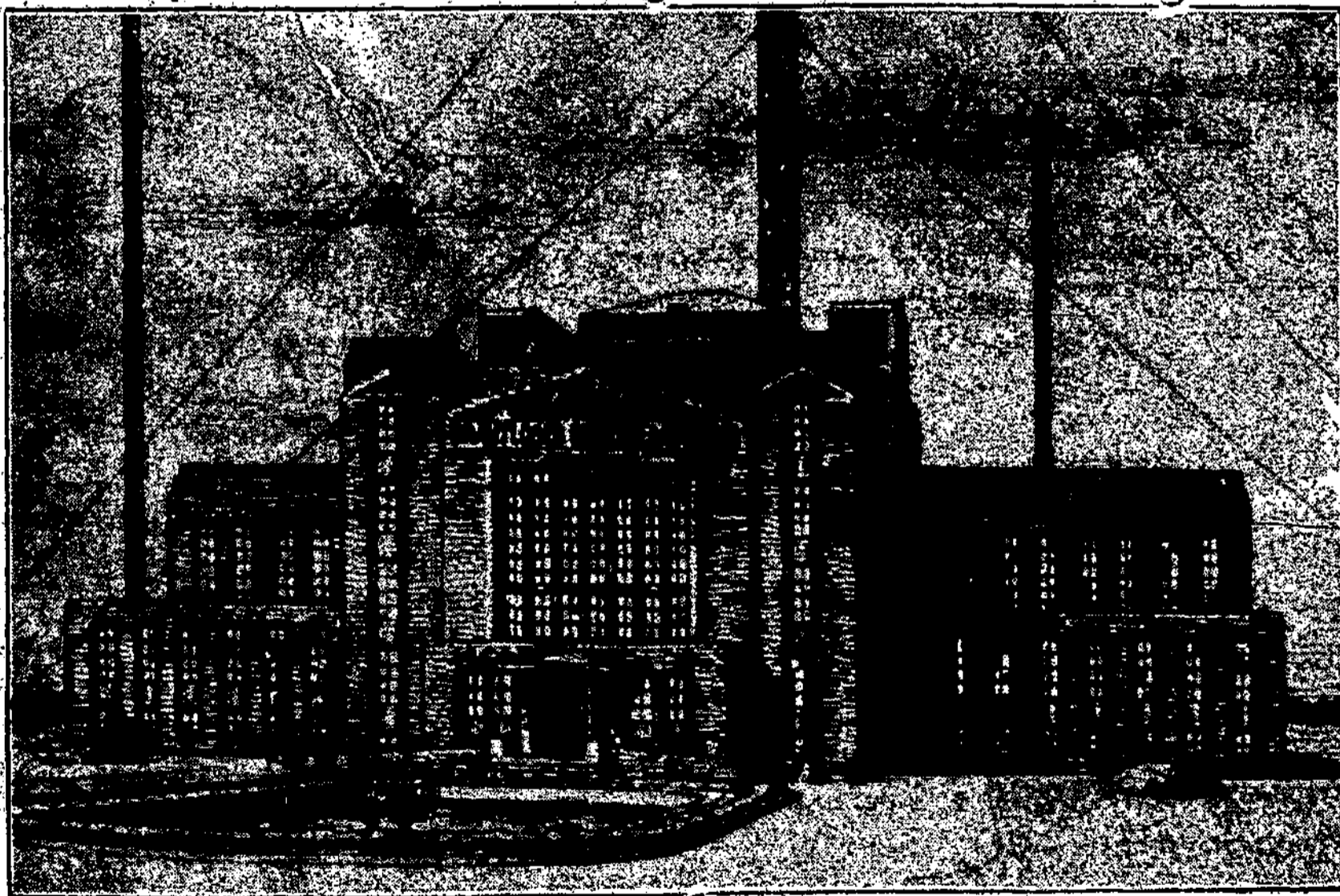
Pats perdavimas atliekamas labai greit — lapas 12 iš 9 cm. dydžio gali būti perduotas per 5 sekundas.

Telefotografijos aparatai labai sudėtingi, užtat ir

brangūs. Perduodamojoje stotyje paveikslo ar tai brėžinio varšas pirmiausia reikia paversti atatinkamais šviesos kintėjimais toliau šviesos kintėjimais tam tikru būdu verčiami elektros kintėjimais ir tie elektros kintėjimai jau subendrinami su radio siųstuvo elektromagnetinėmis bangomis ir siunčiami erdvėn. Imtuve elektromagnetinės bangos pagaunamos, iš jų daromi elektros kintėjimai, o šie pastarieji labai sudėtingu būdu vėl atverčiami į šviesą, gautoji gi šviesa imtuve paįšo paveikslą. Galima sau įsivaizduoti, koks reikalingas darbo tikslumas, kad atliktų visus čia minėtus darbus; per vieną sekundą aparatas perduoda 15 — 20 tūkstančių taškų.

Yra ir paprastesnių, ne tiek greitų ir tikslų telefotografijos sistemų, iš kurių verta paminėti vokiečių majoro, profesoriaus Dieckmann'o sistema. Aparatai tie gana pigūs ir paprasti.

Tolis dabar savo senos reikšmės nustėjo, dabar jau galime momentaliai visą pasaulį pas save namuose girdėti, paveikslus į tolimiausius kraštus persiųsti.

1. pav. Naueno radio stotis, perduota telefotografija.

o prieš jį Petras. Petro dešinė ranka buvo pakelta, o joje prieš lempos šviesą blizgėjo durtuvas. Ji surikus puolė jį tarpan, bet Bauba ją sulaukė, o tuo tarpu Petras nuleido savo ranką: durtuvas pradžioj į kažką atsimušė, — paskui lengvai įlindo brolio petin.

— Jėzau! — ištarė tas virsdamas.

— Broliudy! — suriko Jonienė, — savo tikrąjį brolių papiovei!... O už stalo, peršautomis krūtinėmis, garsiai knarkė lenkų karininkai.

— O jis kiek savo brolių pražudė? — atsakė jai Petras, tačiau jo ji nesuprato.

Palikę tris lavonus, skubėjo partizanai miškan. Tyledamaš, smarkiu žingsniu, ėjo pirma jų Miškinis.

Bet štai ir miškas. Jis matė, kaip senos pušys ir eglės glaudė prie savęs jaunutes eglaites ir pušeles, matė susispietusius krūvosna krūmus, kuriuos, apgaubęs savo šakomis, saugojo milžinas ažuolas. Matė, kaip jaunučiai beržai ir drebulės buvo globojami savo vyresniųjų brolių ir sesučių. Jis klausėsi miško gaudimo, klausėsi, kaip tyliai augaloti medžiai seka viens kitam paslaptingas pasakas, ar jis jautė, kad miškas pritaria jo protui: „Tu pasielgei gerai“. *Pr. Vieškūnas.*

Ryšių tarnybos kareivio laiškas Onytei.

Morzine Onyt!

Per taip iškilmingas šventes, mano išsvajotoji Onyte, turiu Tau pareikšti štai ką. Pamatęs Tave pirmą kartą „Oazos“ kinematografe ir, tik man žinomu būdu ir papročiu, su Tavimi susipažinus, aš buvau lyg elektros srovės kontūzytas. Per mano kūną praėjo lyg dviejų šimtų voltų srovė ir parengė mano širdį Tavo naudojimuisi. Tavo akys, lyg Manženo lempa, prasiskverbė į mano širdies tamsas ir ją suklabino, lyg Morzės aparato raktas, ir kartu, lyg magnetas pritraukė mane prie Taveš. Bet Tu, kaip mažos jėgos radiostotis, nenori duoti tinkamo atsako, kad supratai mano iššaukimą. Mėginau aš su Tavimi apie meilę kalbėti ir žodžiais, bet mano liežuvis, lyg Morzės išardytas aparatas, nenorėjo visiškai dirbti. Kiekvieną dieną aš iš mano mikrofoninės dūšios mintimi siunčiu Tau meilės radiotelegramas, bet Tavo širdis jų nesugauja, ar nenori sugauti. Meldžiu Tave per Nepriklausomybės šventę nors Morzės abėcėle pasisakyk, kad Tu mane myli.

Žinok, kad be ryšių nėra pergalės, o dviese mes būsimė nenustelbiami, kaip Kauno galingoji, irgi ilgai neveikusioji, radiostotis.

Bučiuoju Tave savo radiobanginėmis lūpomis.

A. Sančiai. Tavo mikrotelefoninis Zirzeklis.

1927. II. 10. d.

Lietuvos gyvenimas.

— **Vyriausybė savanorių neužmiršta.** Žemės ūkio ministeris nurodė, kad Lietuvos kariuomenės savanoriams išduotos paskolos statybai ir sėkloms, bus paverstos pašalpomis. Taip pat miškų urėdams išleistas tam tikras aplinkraštis, kuriuo jiems pavedama prailginti miško kirtimą ir išvežimo laiką savanoriams, gavusiems žemės slypus.

— **Be reikalo žemės sklypų nebeatiminės.** Tiems savanoriams, nuo kurių buvo atimti žemės sklypai, bus vėl duodami. Nebus gražinami tik tiems, kurie teismo keliu nustojo teisių žemės sklypui gauti.

— **Ruošiasi karan su potvyniu.** Kad Kauno ir kitų vietų pavasario potvyniai vėl neapsėmitų, Vandens kelių tarnybos rūpesčių sudaryta tam tikra komisija, į kurią įeina ir Krašto Apsaugos Ministerija. Ši komisija turės rūpintis kurioj vietoj, kada ir kokios rūšies medžiagos reikėtų parūpinti ledams laužyti. Ji taip

pat darys žygių, kad palengvintų ledams eiti pro Veršvius, kur jie, paprastai, susikemša ir gresia Kaunui potvyniu.

— **Užsienio prekių vežimas per Lietuvą didėja.** Pastaruoju laiku padidėjo, ypač iš Rusijos į Vokietiją. Šiais metais jau praėjo per Lietuvą 1500 prekių vagonų. Pernai Lietuva už pervežamas svetimas prekes per savo žemę uždirbo su viršum 4.000.000 litų.

— **Del prieškarinių skolų.** Š. m. sausio m. jau pasibaigė laikas prieškarinėms skoloms išieškoti. Ministerių Kabinetas iš naujo svarstė šį klausimą ir greit parengs kitą tinkamą įstatymo projektą del prieškarinių skolų išieškojimo neapribotam laikui.

— **Pasikeitė kaliniai.** Vasario m. 3. d. Varėnoj, Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus atstovui dalyvaujant, įvyko kalinių pasikeitimas tarp Lietuvos ir Lenkijos. Lietuviai lenkams atidavė 6 kalinius, o lenkai lietuviams 5. Be to, einant Lietuvos ir Lenkijos Raudonųjų Kryžių pasirašyta sutartimi, 23 lietuviai kaliniai bus paleisti Lenkijoj ir 14 lenkų Lietuvoj. Iš paleistų Lenkijoj lietuvių kalinių, 10 grįžo Lietuvon.

— **Rastas 4000 metų senumo peiliukas.** „Lietuvio“ 22. nr. stud. Pr. Genys rašo, kad Žemaičiuose (Ylių kaime, Alsėdžių par., Telšių apskr.) didžioje klampynėje, 2 mtr. gilumoj, bekasant durpes rastas titnaginis peiliukas. Mokslininkai sako, kad žmonės panašius peiliukus vartoję dar 2000 metų prieš Kristui gimiant.

— **Nuteisė komunistus.** Vasario m. 2. d. karo lauko teismas Panevėžy nuteisė mirti komunistus Stružą, Kazakevičių ir Aleksiūną, o Turlą 12 metų sunkių darbų kalėjimo. Visi yra iš Biržų apskr., ir kaltinami ruošę Lietuvoj komunistų perversmą. Nuteistiems prašant pasigailėti, R. Prezidentas mirties bausmę pakeitė sunkių darbų kalėjimu iki gyvos galvos.

— **Spaudos paroda.** Kovo m. 4 — 7. d. Vinco Kudirkos skaitykloje, Kaune, ruošama 1926. m. išleistų spaudinių paroda Lietuvoj.

— **Okupuotoji Lietuva.** Lenkai bijo Lietuvos radio. Vilniaus lenkų laikraštis „Słowo“ griežtai reikalauja, kad Vilniuj būtų pastatyta radio stotis, nes Varšuvos radio stoties Vilniuj beveik negirdėti arba silpnai. Gi Kauno, Maskvos ir Karaliaučiaus stotys labai gerai girdėtis. Kadangi pastarosios stotys teikia lenkams nesmagių žinių, tai jiems baisu jų klausytis.

— **Aušros Vartai.** Neužilgo įvyksiančios Aušros Vartų Dievo Motinos paveikslu vainikavimo iškilmės.

— **Gudus vis dar tebesmaugia.** Gudų „Hromados“ (sąjungos) centras Vilniuj užimtas lenkų policijos. Uždaryti gudų kooperatyvų bankas, kooperacijos bendrovė, mokyklos, gimnazijos ir kitos draugijos. Gudų laikraščiai konfiskuojami.

Gripas ir Vilniuj smarkiai plečiasi. Pasitaiko, kad susergera ištisos šeimos.

Kariuomenės gyvenimas.

Paskyrimai. 2. p. D. L. K. Algirdo pulko vado pavaduotojas Vytautas Steponaitis paskirtas Karo Mokslo Valdvybos Spaudos ir Švietimo Skyriaus viršininku.

Ėres Karo Mokslo Valdvybos Spaudos ir Švietimo Skyriaus viršininko paraigas pulk. Pranas Tvaronas paskirtas ypatingų reikalų karininku prie krašto apsaugos ministerio pulko vado tei-ėmis.

Kauno įgulos kareivių klubas. Sausio 16. 17. ir 18. d. klubo kinimatografas kariams rodė dramą: „Skrajojās olandas“ ir komediją: „Raulas Jonas jauniausias“.

19. 20. ir 21. dramą: „Sosto įpėdinis; dolerio karalienė“, ir komediją: „Ufa“ pasaulinės apžvalgos 37. Nr.

22. 24. ir 25. d. dramą: „Kova del moteriškės“ ir komediją: „Busterio teatras“.

Gerb. gyd. gen. ltn. Nagevičiui,

del jo motinėš mirties, reiškia giliausios užuojautos

Karo Mokslo Valdyba.

Del mirties gerb.

Gyd. gen. ltn. Nagevičiaus

mylimos motinėš, reiškia jam giliausios užuojautos

„Kario“ Redakcija.

21. 27. ir 28. d. rodė: „Raitelių romaną“ ir komediją: „Nakties išdykumai“.

Per visą tą laiką į klubą karių apsilankė 483, svečių — 56.

16. d. Karių Teatras klube suruošė šokių vakarą su vaidinimu. Vaidino vieno veiksmo komediją „Politika“. Suvaidino gerai. Publikos buvo gerokai.

23. d. Karių Teatras vėl suruošė šokių vakarą su vaidinimu. Pakartojo tą pačią komediją „Politika“. Publikos buvo mažiau, todėl, kad antrą kartą tą patį vaidino.

29. d. Karių Teatras vien kariams suvaidino trijų veiksmų komediją „Karolio teta“. Karių apsilankė į šią komediją 353. Tas rodo, kad visiems labai patiko. Visi kariai buvo patenkinti vaidinimu, nes suvaidino labai gerai.

30. d. 2. pėst. p. švietimo komisija suruošė šokių vakarą. Publikos buvo per 200. Griežė jų pačių orkestras.

23. d. Technikos pulko karo kapelionas savo kariams laikė paskaitą.

Karių buvo per 300.

Putinėlis.

Šančių įgula. Technikos pulkas. Teko patirti, kad pulko švietimo komisija nutarė leisti laikraštėlį, kurs ateinančią savaitę žada jau pasirodyti. Laikraštėlio pavadinimą prašo parinkti pačių pulko karių. Švietimo komisija siūlo pavadinti „Technikas“ ir juokų priedelį „Juokosvaidis“.

Vasario 16. dienai švietimo k-ja nutarė surengti kareiviams, dienos metu, ir karininkams, vakare, vakarėlį.

P. Savinas.

A. Panemunės įgula. Drausmės kuopa rūpinasi karių kapais. Gan daug buvo kalbėta ir laikraščiuose rašyta apie mūsų žuvusiųjų karių kapus, bet maža jais rūpinasi. Drausmės kuopa, atvykus Kaunan, griebėsi nors aptverti vielų tvora Aukšt. Šančių karių kapus.

Viršila Gedeika.

Marijampolės įgula. Vietinio pėst. pulko kareivių rūmų salėje, Kūčių vakarą, stovėjo papuošta eglaitė. Apie 18. val. visi kariai, su pulko vadu priešaky, susirinko kūčiauti. Kareiviuose pastebima nepaprastas ūpas.

Marijampolės miesto ir apylinkės piliečiai neužmiršo savo kareivių ir surinko daug dovanų, kurios Kalėdų šventėms buvo dalomos.

Kareiviai gavo papirosų, saldainių, kojinių, šiltų marškinių, rankšluosčių, sviesto, dešrų ir daug daug kitų daiktų.

Kalėdų antrą dieną buvo suruoštas vakarėlis. Karių suvaidinta vieno veiksmo komedija „Išgydė“, kuri prijuokino publiką gerokai. Po vaidinimo pasižokė, gera nuotaika išsiskirstė.

Š. m. sausio mėn. 22. dieną Marijampolės tunto mergaičių skyriaus skautės surengė kareiviams vakarą. Buvo: 1) „Gyvenimo pasaka“ — 3 veiks. 4 paveikslų drama. 2) duetas — „Kalnų viršūnės“, 3) solo — „Ei nulėkė mėlynas sakalėlis“, 4) „Pasaulo galas“ — komedija ir 5) „Gėlių rinkimas“ — mergaičių plastika. Išpildyta gerai. Pertraukų metu griežė pulko orkestras. Publikos buvo prisirinkę pilnutėlė kareivių rūmų salė. Po vaidinimo linksmi pašokta.

Bnl.

Užsieniai.

— Latvių vyriausybė nori apsiginti nuo sukilimų. Vasario m. 4. d. Latvių seimas priėmė įstatymą pastiprintai kovai su kai kuriais nusikaltimais. Sakytas įstatymas duoda vyriausybei plačių teisių, taikant karo ir karo lauko teismus.

— **Naujas baudžiamasis kodeksas.** Latvių teisingumo ministerijos paskirta tam tikra komisija paruošė naują baudžiamąjį kodeksą. Minėtas kodeksas bus sumažintas per 100 straipsnių, negu jų turėjo 1903. m. rusų baud. kodeksas. Naujų straipsnių įvesta 15.

— **Pasirašyta** vasario m. 5 d. Rygoj Latvijos Estijos muitų unijos sutartis.

— **Estai nutarė išleisti naujus pinigų,** kurie vadinsis „estas“. Jis bus lygus 100 dabartinių estų markių ir dalinsis į 100 „sajakų“. „Sajakas“ estiškai reiškia „šimtoji dalis“.

— **Lenkai „kalėduoja“ užsienių paskolai gauti.** Nori iš Amerikos skolintis 100.000.000 dol.

— **Visur bolševikų kratosi.** Amerikos darbininkai angliakasiai savo sąjungos kongrese atmetė pasiūlymus pripažinti Sovietų Rusiją.

Anglijos vidaus reikalų ministeris viename susirinkime pabrėžė, kad Sovietų Rusijos atstovų veikimas Anglijoje yra nukreiptas prieš pastarąją valstybę, ir todėl būtų pageidaujama, kad Anglija nutrauktų santykius su Sovietais.

— **Gripas Šveicarijoje ir Albanijoje silpnėja.** Bet užtat smarkiai plečiasi Suomijoje, Japonijoje ir Indijoje. Suomijoje, ypač plečiasi mokyklose ir kariuomenėje. Iš lengvo gripas plečiasi Ispanijoje, Portugalijoje, Čekoslovakijoje, Jugoslavijoje ir kt. Vokietijoje gripas dar tebesiaučia.

— **Italijoje** vidaus paskolos lakštų išpirkta už 3 milijardus lirų. Tokiu gausingu pirkimu vyriausybė džiaugiasi, kad tuo italų tauta pareiškusi savo pritarimą dabartinei vyriausybei.

Karo kronika.

— **Kariuomenės priesaika Kolumbijoje.** Kiekvieną kartą, kai Kolumbijos (Pietų Amerikoje) kariuomenės naujokams artinasi priesaikos diena, tai vyriausybė leidžia katalikų misionariams paruošti naujokus priesaikai. Tam reikalui skiriamos 3 dienos. Sakyto paruošimo tikslas įšamoninti naujokuose priesaikos laiko kilnumas ir ceremonijų svarba. Prieš priesaiką naujokai eina išpažinties ir prie Šv. Komunijos.

— **Bolševikai pasiruošę palaikyti Kinų riaušes prieš Europą.** Tam tikslui keliems savo pulkams įsake vykti į Kinų pasienį. Be to, žada siųsti Kantonu kariuomenei savo karininkus ir instruktorius. Mandžūrijos pasieny esą sutraukta apie 50.000 Sovietų kariuomenės.

— Del Vokietijos nusiginklavimo tuo tarpu jau susitarta šiais punktais: 1) vokiečiai sutinka nebetobulinti paliktų senųjų tvirtovių, 2) toliau jie pasižada nebestatyti naujų tvirtovių ir 3) sutinka, kad tuo tarpu dar neįtrauktos į sąrašą tvirtovės, kurios vėliau gali būti susektos, po susekimo tuojau būtų panaikintos. Santarvės vatstybės patvirtino šią sutartį ir pripažino, kad Vokietija įvykdė nusiginklavimą. Šis klausimas laikoma baigtu ir Tautų Sąjungos taryba jau jo nesvarstys.

— Pilsudskis vis dar galanda dantis. Prancūzijoje statoma Lenkijai 3 nardomieji laivai po 980 tonų talpumo. Lenkijoje pageidaujama, kad lenkų karo uosta Gdynėje perkeltų į patogesnę vietą, į Putzigą.

Šiomet Lenkijoje bus pašaukti karo mankštoms 1900. ir 1899. m. atsarginiai. Taip pat manoma šaukti 1902. m. atsarginius ir 1898.—1890. m. puskarininkius.

Be to, Pilsudskis ruošiasi karo tarnybą dar labiau praplėsti. Visi vyriškiai nuo 17 metų amžiaus turės tarnauti kariuomenės atsargos mokomose dalyse, t. y. dar prieš tikrąją karo tarnybą turės mokytis karo stovyklose. Taip pat priverstinai bus mokomos karo mokslų ir mergaitės.

Padėka.

2. pėst. D. L. Kun. Algirdo pulko Švietimo Komisija, taria Kareivių Kalėdų dovanoms rinkti Komitetui širdingą ačiū, už kareiviams duotas Kalėdų dovanas ir nupirktas kareivių bibliotekai 69 knygas.

Kap. Ališauskas,
Šv. komisijos pirmininkas.

Kareivi!

Perskaitytes „KARĮ“, nenumesk jo, bet duok kitam skaityti.

Gyvenimas pilnas netikėtų atsitikimų, nepaprastų naujienų. Be laikraščio apsieiti nieku būdu nebegalima. Kam skaityti bet kokie laikraščiai, jeigu yra geras, sodžiui skiriamas, tautiškos krypties savaitinis laikraštis

TAUTININKŲ BALSAS

„Tautininkų Balsas“ pirmučiausia rūpinasi apsviesti sodžių tautiskai, kultūriškai ir politiskai.

„Tautininkų Balsas“ geriausiai įvertina kiekvieną įvykį, teisingiausiai aprašo valdžios darbus ir krašto reikalus.

Kam rūpi mūsų krašto šviesesnės dienos, nepamirškite „TAUTININKŲ BALSO“.

„Tautininkų Balso“ kaina:

metams	12 litų
6 mėn.	7 „
3 „	4 „

„Tautininkų Balso“ redakcija ir administracija:

KAUNAS, Vasario 16. d. g. 2. nr. Koperacijos Rūmai, II. aukštas. Telefonas 14-14.

VII. metai.

VII. metai.

KARO MOKSLŲ ŽURNALAS

„MŪSŲ ŽINYNAS“

eina nuo 1921. m.

Leidžia Vyriausiojo Štabo Karo Mokslų Valdyba.

Redaguoja majoras Vytautas Stepnaitis.

Prenumerata 1927. metams — Lt. 50, kariams, šauliams ir valstybinėms aukštesn. mokykloms — Lt. 25.

ADRESAS: Kaunas, Karo Mokslų Valdyba (Nepriklausomybės aikštė).

1927. m. UŽSISAKYKITE 1927. m.

„LIETUVA“

didžiausią Lietuvoje politikos, ekonomikos, kultūros ir literatūros dienraštį.

„LIETUVA“ plačiai rašo apie vyriausybės darbus, duoda daugiausia žinių iš vidaus, užsienių ir iš Amerikos gyvenimo.

„LIETUVA“ 1927. m. eis su tokiomis nemokamais priedais:

1. Savaitinis priedas „**Illustruoti Lietuva**“, kur gražiais paveikslais yra vaizduojami politiško ir kultūriško gyvenimo įvykiai iš Lietuvos ir užsienių, ir rašo mūsų žymesnieji literatai.
2. „**Vyriausybės Žinios**“, be kurių negali gyventi joks pilietis, norįs žinoti savo teises ir pareigas, nes „Vyriausybės Žinios“ yra skelbiami Seimo priimtųjų įstatymai ir valdžios pareidymai. Be to, metiniams prenumeratoriams bus duotas **nemokamas sieninis kalendorius 1928. m.** ir įdomus, turiningas **almanachas**.

Visi šie duodami skaitytojams nemokami priedai, atskirai perkant, kainuoja daugiau, negu **60 litų!**

PRENUMERATOS KAINA:

	12 m.	6 m.	3 m.	2 m.	1 m.
Lietuvoje:	60 lt.	30 lt.	15 lt.	10 lt.	5 lt.
Latvijoje, Estijoje ir Vokietijoje	78 lt.	39 lt.	19,50 ct.	13 lt.	6,50 ct.
Visur kitur užsienyje	96 lt.	51 lt.	27 lt.	18 lt.	9 lt.

Atskiro numerio kaina **30 centų**.

Šeštadieniais atskiras nr. su **Illustruotąja Lietuva**, kaina **60 centų**.

Metiniai skaitytojai pinigų (60 lt.) gali mokėti dalimis po 15 lt. pirmyn už tris mėn.

Užsakymus ir pinigų siųsti šiuo adresu:

KAUNAS, Gedimino g. vė 48. nr. „LIETUVOS“ ADMINISTRACIJA.

Sporto kronika.

Lietuva.

Ellinis Vinča (mok. bater.) Pabaltijo bokso čempionas. Š. m. sausio m. 30. d. Kaune įvyko bokso rungtynės tarp lietuvio Vinčos ir esto Gerno. Jau mums žinoma, neseniai įvykusiose tarpvalstybinėse bokso rungtynėse Lietuva — Latvija, Vinča nugalėjo Latvijos ir jos kariuomenės čempioną Švedę ir tuo Lietuva pirmą kartą laimėjo bokso rungtynes.

Šį kartą Vinča turėjo sunkesnes rungtynes. Grumtynės tarp Vinčos ir Gerno buvo labai atkaklios. Pirmame

ronde abu vienodai dirbo ir persvaros nesimatė. Antrame runde estas dažnais smūgiais daužydavo Vinčos veidą, bet Vinča gi retais ir smūgiais daugiau vargindavo estą. Trečiam runde estas, nors dažnai pataikindavo į Vinčą, bet pastarasis nuo jų atsipeikėjęs, davė nors kečius, bet labai tvirtus smūgius, kurie ir nulėmė Vinčai laimėjimą.

Tuo būdu mūsų jaunas, vos pradėjęs užsiiminti sportu, boksininkas Vinča, parodė gerus vaisius. Nors ir technikoje, ir taktikoje jis žymiai pasilieka nuo latvių ir estų, bet jėga, išverme, ūgiu ir smūgiais yra geresnis. Gavęs jis gerą trenerį (mokytoja) ir tinkamai išsimiklinęs, galėtų pasirodyti ne tik Pabaltijy, bet ir Europoj. Ypač reikėtų tuo susirūpinti, kad jis pasiruoštų IX. Amsterdamo olimpiadai, kurioje jis galėtų atstovauti Lietuvą.

Vinča dar jaunas ir tvirtas jaunuolis, tik praeitą rudeni pašauktas karo tarnyboje, gali daug pasiekti iki 1928. m. Vinča kilęs iš Šiaulių miesto ir jo užsiėmimas — kalvis.

Rungtynės tarp Markevičiaus (LDS). Palmas (esto) baigėsi esto laimėjimu. Palmas VIII Paryžiaus olimpiados dalyvis, geriausias boksininkas Pabaltijy. Jis parodė labai gerą techniką

Tokių, kaip Palmas, reikėtų daugiau kviešti į Kauną, iš kurių mūsų boksininkai galėtų pasimokyti. Palmas yra vyr. bokso instruktorius estų kariuomenėje.

Boksas turėtų kuo plačiausiai išsiplėsti mūsų kariuomenėje.

Kauno sunkumų kilnojimo pirmenybės. Šių m. sausio m. 30. d. įvyko Kauno sunkumų kilnojimo pirmenybės, per kurias labai pasižymėjo aviacijos 1-os oro eskad. eil. Nitas Petras. Nors jis ne pirmą kartą dalyvauja rungtynėse, bet šiais metais pasiekė net 3 naujus Lietuvos rekordus: 1. metimas su kairiaranka 48 klg. 2. spaudimas 64,5. ir 3. stūmimas abiems rankoms 77,5 klg. Už tą gavo gražų žetoną.

B-s. pestininkas.

Vilkaviškis. Šių metų sausio mėn. 29. d. „Makabi“ salėje įvyko tarp Vilkaviškio Makabi ir LFLS, ping — pong rungtynės. Rungtynės buvo įdomios. Publika gardžiai pasijuokė.

Atsiųstieji redakcijai paminėti spaudiniai.

Trečias Lietuvos Gydytojų Suvažiavimas spalio mėn. 2 — 4. d. 1924. m. Kaunas, 1926. m.

245 pusl. Kaina nepažymėta.

Medicina.

Laikraštis skiriamas medicinos teorijos ir praktikos reikalams Nr. 10.

Teisė.

Teisės mokslų ir praktikos laikraštis. Leidžia Lietuvos Teisininkų Draugija. Nr. 10. Liepos — Gruodžio. Kaunas, 1926. m. 189 pusl. Kaina 4 lt. 50 ct.

Pulkininkas B. Stencelis. Saudybos vadovėlis I dalis. Saudybos teorija. Vyriausiojo Šabo Karo Mokslo Valdybos leidinys. Kaunas, 1926. m. 214

„Ateities kareivis“.

psl. Kaina 10 lt., kariams 8 lt.

Pulkininkas B. Stencelis. Saudybos vadovėlis II. dalis. Šaunamojo rankinio ginklo tobulėjimo istorija. III. dalis. Šių dienų šaunamojo rankinio ginklo pavyzdžiai. IV. dalis. Šių dienų šaunamojo rankinio ginklo konstrukcija. Vyriausiojo Šabo Karo Mokslo Valdybos leidinys. Kaunas, 1926. m. 123. p. Kaina 7 lt. 75 ct., kariams 6 lt. 20 ct.

Amerikos „Naujienu“ dienraščio sieninis 1927. m. Kalendorius, nuplėšiamas kas mėnuo. Jame be Lietuvos švenčių yra žymimos ir Amerikos valstybinės šventės.

„Lietuvos“ Kalendorius 1927. m. Šis „Lietuvos“ dienraščio sieninis kalendorius panašus mūsų Karių Kalendoriui. Puošia keturi paveikslai: D. L. K. Keistučio, Vilniaus Gediminkalnio, Naglio kalno (Palangos ap.) ir Krėvos pilies.

Keistutietis 8. nr. 1926. m. gruodžio m. 23. d. 5. pėst. D. L. K. Keistučio pulko hektografuotas laikraštėlis.

Kareivių dainos. Antanas Norvaisa. Vyr. Št. Karo Mokslo Valdybos leidinys. Kaunas, 1926. m. 25 pusl.

Kareivių bibliotekoms išgytinios.

Leidžia Vyr. Št. Karo Mokslo Valdyba | Redaktorius pu'k. lt. R. BUROKAS.

Valstybės Spaustuvė Kaune, kampas Duonelaičio ir Gedimino g.